

บรรณานุกรม

เอกสารชั้นต้น

เอกสารที่ไม่มีการตีพิมพ์

เอกสารของหอจดหมายเหตุแห่งชาติ

1. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงการต่างประเทศ (ต)

- ต.1 เบ็ดเสร็จกระทรวงการต่างประเทศ
- ต.2 ขาวต่างประเทศ
- ต.3 หุุดและกงสุลต่างประเทศในไทย
- ต.4 หุุดและกงสุลไทยในต่างประเทศ
- ต.5 คนในบังคับต่าง ๆ
- ต.6 สนธิสัญญาระหว่างประเทศ
- ต.7 หนังสือรับและพระราชหัตถ์ตอบ
- ต.8 หนังสือรับและพระราชหัตถ์ตอบไทย
- ต.9 ศาลต่างประเทศในไทย
- ต.10 ประชุมในต่างประเทศ
- ต.11 เศรษฐกิจต่างประเทศ
- ต.12 พระราชวงศ์และข้าราชการไทย
- ต.16 เรือต่างประเทศแวะน่านน้ำไทย
- ต.28 เยอรมัน
- ต.41 ขาวหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับไทย
- ต.42 กรมทา
- ต.43 ไปรษณีย์สากล
- ต.49 พระราชวงศ์และนักเรียนไทยในต่างประเทศ

2. เอกสารรัชกาลที่ 5 กระทรวงโยธาธิการ (ยช)

- ยช.1 เบ็คเส็รจกระทรวงโยธาธิการ
- ยช.3 กรมไปรษณีย์โทรเลข
- ยช.5 กรมรถไฟ

3. เอกสารรัชกาลที่ 5 ราชเลขานุการ (รล)

- รล.1 เบ็คเส็รจราชเลขานุการ
- รล.3 พระบรมราโชวาท

4. เอกสารรัชกาลที่ 5 เบ็คเต็ล็ค (บ) (ส่วนพระองค์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)

- บ.1 ส่วนพระองค์
- บ.2 บุคคล

5. สารบัญญัสมุคพิเศษ รัชกาลที่ 5

- เล่ม 8 จ.ศ.1242 - 1244
- เล่ม 21 จ.ศ.1244 - 1245
- เล่ม 22 จ.ศ.1245
- เล่ม 24 จ.ศ.1246 - 1247
- เล่ม 29 จ.ศ.1245 - 1246
- เล่ม 30 จ.ศ.1246

6. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงการต่างประเทศ (ต)

- ต.1 เบ็คเส็รจกระทรวงการต่างประเทศ
- ต.8 เรือรบชาติต่าง ๆ
- ต.13 สันนิบาตชาติ
- ต.15 สยามกับสงครามโลกครั้งที่ 1
- ต.16 สงครามโลกครั้งที่ 1
- ต.31 เยอรมัน

7. เอกสารรัชกาลที่ 6 ราชอาณาจักร
รล.20 บริษัทพาณิชย์นาวิสยาม

8. เอกสารรัชกาลที่ 6 เบ็คเตลิค (บ)

บ.2 บุคคล

บ.2.1ก นักเรียนที่ส่งไปเรียนต่างประเทศ

เอกสารกองบรรณาธิการกระทรวงการต่างประเทศ (กบส. กต.)

1. 3 หมวดสนธิสัญญา เยอรมัน

2. 34/1 หมวดการเมือง หมูสงครามโลกครั้งที่ 1 2457 - 2461

3. 2-12 หมวดรถไฟ สร้างทางรถไฟในสยาม และเริ่มสร้างสายเหนือและสาย
นครราชสีมา

เอกสารที่ตีพิมพ์แล้ว

ต่างประเทศ, กระทรวง. กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย. สนธิสัญญาและความตกลงทวิภาคี

ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศ. พระนคร :

โรงพิมพ์พระจันทร์, 2511.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 4 จ.ศ.1249

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 5 จ.ศ.1250

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 6 จ.ศ.1241

พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และลายพระหัตถ์สมเด็จพระ

ปิตุจฉาเจ้า สุขุมามารศรี พระอรรคราชเทวี. พระนคร, 2493. (พิมพ์ในงาน

พระเมรุ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์กรมพระนครสวรรค์

วรพินิต ณ ท้องสนามหลวง วันที่ 10 เมษายน 2493)

เอกสารรอง

วิทยานิพนธ์

ฉลอง สุนทรวาณิชย์. "ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศรัสเซียและประเทศไทยตั้งแต่ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 ถึง ต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516, (อัครสำเนา)

ประภัสสร บุญประเสริฐ. "ขอบเขตพระอำนาจของกรมพระราชวังบวรสถานมงคลในสมัยรัตนโกสินทร์." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516, (อัครสำเนา)

สมพล กิดปวุฒิ. "บทบาทของประเทศไทยในการเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และผลที่ประเทศไทยได้รับ." วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา (ประสานมิตร), 2515 (อัครสำเนา)

สายจิตต์ เหมินทร์. "การเสียดินแดนไทย กั้นตัน ตรังกานู และปดิส." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประวัติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2507, (อัครสำเนา)

บทความ

แถมสุข นุมนนท์. "การเจรจาทางการทูตระหว่างไทยกับอังกฤษ ค.ศ. 1900 - 1909," วารณไวยาการ, กรุงเทพฯ, สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2514, 1-14

ปรีดีเทพย์พงศ์ เทวกุล, พลตรี หม่อมเจ้า. เสด็จพระเกียรติสมเด็จพระราชบิดา เจ้าฟ้ากรมหลวงสงขลานครินทร์, "สราญรมย์, 18(กุมภาพันธ์ 2511), 14-24.

ทิพโกษา, พระยา. "ตำนานกระทรวงต่างประเทศ," สราญรมย์, 17(10 กุมภาพันธ์ 2510)

กรมศิลปากร. สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชสยามมกุฎราชกุมาร. พระนคร : โรงพิมพ์
การศาสนา, 2515. (จัดพิมพ์เนื่องในพระราชพิธีสถาปนาสมเด็จพระบรมโอรสา
ธิราช. เจ้าฟ้ามหาวชิราลงกรณสยามมกุฎราชกุมาร, 28 ธันวาคม 2515)

กองทัพเรือ. พระประวัติและจริยาวัตรของจอมพลเรือเจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์กรมพระนคร
สวรศวรรพินิต และเอกสารที่ไดทรงปฏิบัติราชการ. ธนบุรี : โรงพิมพ์กรมอุทก
ศาสตร์, 2493.

จมนอมรัตนารักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช). "เหตุผลที่รัชกาลที่ 6 ทรงประกาศสงคราม,"
คู่มือ. พระนคร : ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์, 2512.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. พระราชนิพนธ์ไกลบ้าน 2 เล่ม. พระนคร :
แพร่พิทยา, 2513.

ณัฐฉัตร สุทธิสงคราม. สมเด็จพระสยามมหาจักรีศรีวิวงศ์. พระนคร : เทพไพศาล, 2504

คำทรงราชานภาพ, สมเด็จพระกรมพระยา. ความทรงจำ. พระนคร : สำนักพิมพ์สังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย, 2505.

ตันเนนแบร์ค, ออตโตริชาร์ด. ความฝันของเยอรมัน. มปท, 2459 (รัชกาลที่ 6
ทรงแปลจากภาษาฝรั่งเศสซึ่งมิริช มิดลีย์ค แปลมาจากภาษาเยอรมัน)

ทรงศรี อัจจุรณ. การแก้ไขสนธิสัญญาว่าด้วยสิทธิสภาพนอกอาณาเขตกับประเทศมหาอำนาจ
ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร : สมาคมสังคมศาสตร์
แห่งประเทศไทย, 2506.

ทิพากรวงศ์, เจ้าพระยา. พงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2367-2394.
พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2481.

_____ . พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 4. พระนคร : คุรุสภา,
2504.

ไทยพาณิชย์จำกัด, ธนาคาร. อนุสรณ์ 50 ปี. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยเซชม, 2500.

นเรนทรราชา, พันเอกหม่อม. จดหมายเหตุเสด็จพระราชดำเนินประพาศทวีปยุโรปครั้งที่ 2
เล่ม 2 รัตนโกสินทรศก 125 - 126. พระนคร : โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ. ม.ป.ท.

ประวัติและวิวัฒนาการกรมไปรษณีย์โทรเลขครบรอบ 80 ปี พ.ศ.2426-2506. พระนคร :
 โรงพิมพ์ธนาคารออมสิน, 2506.

ปรีดีเทพย์พงษ์ เทวกุล, เจ้าพระคุณหม่อมเจ้า. เฉลิมพระเกียรติพลเอกสมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมพระยาชัยนาทนเรนทร. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยเซชม, 2509.

พิมาน แจมจรัส. ราชวดี. พระนคร : ไทยสัมพันธ์, 2509.

สิทธิสยามการ, หลวง. สัญญาทางพระราชไมตรีระหว่างสยามกับต่างประเทศ. พระนคร,
 2506 (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพหลวงสิทธิสยามการ วัดเทพศิรินทราวาส
 10. พ.ศ.2506)

สีหเทพ, พระยา (เส็ง). จดหมายเหตุเสด็จประพาศยุโรป ครั้งที่ 1 ร.ศ.116.
 พระนคร : โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ. ม.ป.ท. เล่ม 1.

จดหมายเหตุเสด็จประพาศยุโรป ร.ศ.116. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณ
 พิพรรฒนาการ, ม.ป.ป. เล่ม 2

สีหราชเคโษชัย, พระยา. รวมเรื่องกรุงสยามประกาศสงครามต่อประเทศเยอรมันและ
ประเทศออสเตรียฮังการี วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2460. ตอนที่ 1,
 พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒนาการ, 2460.

สุนทรพิพิธ, พระยา (จิต สุนทรวร). ลักษณะการเกี่ยวของแค้นบังคับต่างประเทศตาม
สัญญาทางพระราชไมตรี. พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒนาการ, 2461.

Bibliography

Primary Sources

Unpublished Documents

Great Britain Foreign Office Papers 69 (Siam) From Vol.133 to Vol.256. (Cited as F.O 69)

_____, Foreign Office Papers 371. From Vol.738 to Vol.2758 (Cited as F.O 371)

Published Documents

Institute of Oriental Studies, The USSR. A cademy of Sciences (Moscow). Politika Kapitalisticheskikh Derzav i Natsionalno-osvoboditelnoye dvizhenie v Yugo-Vostochnoi Asii (1871-1917) : Dokumenty i Materialy Chast II. (The Policy of the Capitalist Powers and the National Liberation Movement in South East Asia (1871-1917) : Documents and Background Material. Volume II). Moscow : Nauka Publications 1967 (Cited as PKD....II) Parts III, IV, V and VI of this volume, which deal with "Siam," are translated into English for the Graduate School, Chulalongkorn University, by Mr. Bruno Baron.

Commercial Report from Her Majesty's Consul General in Siam for the Year 1871. London : Harrison and sons, 1872.

Secondary Sources

Thesis

Jeshurun Chandran. "British Policy Towards Siam, 1893-1902."

Unpublished M.A. Thesis, University of Malaya : Kuala Lumpur, 1964.

Lafuze, George L. "Great Britain, France, and the Siamese Question, 1885-1904. "Unpublished Ph.D Thesis, University of Illinois, 1935.

Somsakdi, Xuto. "British Foreign Policy Towards Siam, 1890-1900."

Unpublished Ph.D Thesis, University of London, 1958.

Valai Na Pombejr. "La Question du Siam en 1893, et Ses Consequences dans les Relations Franco-Anglaises." These pour le doctorat d'universite de Paris, 1969.

Articles

Goldman, Minton F. "Franco-British Rivalry over Siam, 1896-1904."

Journal of South East Asian Studies, III (September, 1972), 220-8.

Jeshurun. Chandran. "The Anglo-French Decharation of January 1896

and the Independence of Siam," The Journal of Siam Society,

LVII (July, 1970), 105-126.

Asia. An International Quarterly, I (Fall, 1971), 300-319

Steiner, Zara. "The Last Year of the Old Foreign Office," The Historical Journal, I (1963), 59-90

Thamsook Numnonda. "The Anglo-Siamese Secret Convention of 1897," The Journal of the Siam Society, LIII (January, 1965), 45-60

_____, "Negotiations Regarding the Cession of Siamese Malay States 1907-1909," The Journal of the Siam Society, LV (July, 1967), 227-235

Thio, Eunice. "Britain's Search for Security in North Malaya, 1886-1897," Journal of Southeast-Asian History, X (September, 1969), 279-303

_____, "A Turning Point in Britain's Malaya Policy," The Historical Annual, III (1957), 6-17

Tinakorn Bandhugravi. "Thai-German Relations," Standard, no.465 (November 26, 1955), 14, 31, 37

Tregonning, K.G. "How Germany Made Malaya British," Asian Studies, II (August, 1964), 180-187

Vagts, Alfred. "William II and the Siam Episode," American Historical Review, XLV (July, 1940), 834-841

Jeshurun, Chandran. Britain and the Siamese Malay States, 1892

-1904 : A Comment, "The Historical Journal," XV (1972),
471-492.

_____, British Foreign Office and the Siamese Malay States, 1890

-1897, "Modern Asian Studies, (April, 1971), 142-150.

_____, The Dual Alliance of 1894 : A Siamese Aspect," Journal of the Historical Society of the University of Malaya, III (1964-65), 60-67.

_____, Lord Lansdowne and the Anti-German Clique at the Foreign

Office : Their Role in the Making of the Anglo-Siamese

Agreement of 1902, "South East Asian Studies, III

(September, 1972), 229-246

Kiernan, V.G. "Britain, Siam and Malaya 1875-1885," The Journal

of Modern History, XXVIII (March, 1956), 1-20

Klein, Ira. "Britain, Siam and the Malay Peninsula, 1906-1909,"

The Historical Journal, XII (1969), 119-136

_____, "British Expansion in Malaya, 1897-1902," Journal of

Southeast Asian History, (Singapore), IV (March, 1968),

53-68

Lindenberg, P. "Deutschland und Siam," Asien, II (1903), 14-17

Nguyen Xuan Tho. "La Pénétration Française au Vietnam," Southeast

Books

- Bastin, John and Wenks, Robin W. (comp.) Malaysia Selected Historical Reading. Kuala Lumpur : Oxford University Press, 1966.
- Campbell, J.G.D. Thailand in The XXth Century. London: Edward Arnold, 1902.
- Craig, Gordon A. Europe Since 1815. 2d ed. New York : Holt Rinehart and Winston, 1966.
- Dawson, William Harbutt. The German Empire 1867-1914. 2 Vols. London, 1919
- Debect, Henry. La Question Siamoise et le Traité de 1896. La Rochelle, A. Foucher, 1904.
- Dictionary of Political Science. Ed. by Joseph Dunner. Totawa, N.J. : Littlefieded. Adams & Co., 1970
- Dine, Paul J. (tr.) A History of Germany. Miinchen : May Hueber. 1968
- Dunlop, Johm K. A Short History of Germany. London: Oswald, 1965
- Hall, D.G.E. A History of South East Asia. New York : Macmillan Company, 1958

- Hayes, Carlton J.H. and others. History of Europe. New York:
Macmillan Company, 1956
- Hubertus, Prince Zu Lowenstein. A Basic History of Germany.
Bonn : Internationals, 1964
- Langer, William L. An Encyclopedia of World History. 5th ed.
Boston : Houghton Mifflin Company, 1972
- Marrsott, J.A.R. and Robertson, C. Grant. The Evolution of
Prussia, The making of An Empire. Oxford : Clarendon
Press, 1932
- Medlicott, W.N. and Conveney, Dorothy K. Bismark and Europe.
London : Edward Arnold, 1971
- Nathabanja, Laung. Extra-Territoriality in Siam. Bangkok :
Bangkok Daily Mail, 1924
- Palmer, A.W. A Dictionary of Modern History 1789-1945. London:
The Cresset Press, 1962
- Pensri Duke. Les Relations entre la France et la Thaïlande
(Siam) en XIX^c Siècle d'après les archives des affaires
Etrangères. Bangkok : Librairie Chalermnit, 1962
- Ramm, Agatha. Germany 1789-1919, A Political History. London:
Methuen & Co., 1967

Taylor, A.J.P. The Struggle for Mastery in Europe 1848-1918.

Oxford University Press, 1971.

Thompson, Virginia. Thailand : The New Siam. 2 ed. New York:

Paragon book Reprint, 1967.

Wright, Arnold and Reid, Thomas H. The Malay Peninsula, A Record

of British Progress in the Middle East. London : Adelphi

Terrace, 1912

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
ประเทศปรอยชิน และ ประเทศสยาม

ศุภมัศก จุลศักราช 1223 ปีภิกษุศก ความเจริญงามจงมีแก่บ้านเมืองยิ่งขึ้นไป
กว่าแต่ก่อนเทอญ

ด้วยสมเด็จพระเจ้ากรุงปรอยชิน แต่งให้ทานกอนต์เอวเล็นเบอกเป็นราชทูต เจริญ
พระราชสาส์นคุมเครื่องมงคลราชบรรณาการ เขามาทรงยินดีเจริญทางพระราชไมตรี ขอทำ
หนังสือสัญญาเปิดทางค้าขายให้สบายสะดวกแก่ชาวประเทศสยาม และชาวประเทศปรอยชิน
ทั้งสองฝ่าย หนังสือสัญญาอันเป็นทางพระราชไมตรีค้าขาย แลการเรือต่อกันข้างกรุงเทพ
มหานครฝ่ายหนึ่ง แลข้างประเทศทั้งหลายที่รวมเข้ากันมีค่าธรรมเนียมแลการค้าขายอันหนึ่ง
อันเดียวกัน ที่ในภาษาตอยชะเรียกว่าชอลละพะวีนะ แลประเทศตอยชะทั้งสอง คือเมืองเม็ก
เล็นเบอกชะอะวีนหนึ่ง เมืองเม็กเล็นเบอกชาเตรีลีศหนึ่งฝ่ายหนึ่ง ด้วยว่าสมเด็จพระปรเมน
ทรมหามงกุฎ สุธสมมติเทพยพวงษาธิบดีศวรรษะษัตริย์ วรชติย ราชินิกโรคมจาตุรนต์
บรมมหาจักรพรรดิราชสังกาศ บรมธรรมิกมหาราชาธิราช บรมนารถบพิตร พระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว แลสมเด็จพระบวรนราเมศร์ มหิศวเรศรังสรรค์ มหันตวรเดโชไชยมโหฬารคุณ
อดุลยเดชสรรพเทเวศรานุรักษ์ บวรจุลจักรพรรดิราชสังกาศ บวรธรรมิกราชบวรนารถบพิตร
พระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวฝ่ายหนึ่ง แลสมเด็จพระเจ้าประเทศปรอยชิน เพื่อประเทศปรอยชิน
แลแทนประเทศทั้งหก คือเมืองลุกเข็นเบอกหนึ่ง เมืองอันฮัดตะเคะเซาโกเต็นหนึ่ง เมือง
อันฮัดตะเบอร์เบอกหนึ่ง เมืองวัดเคกแลปรัมอนต์หนึ่ง เมืองดิบเปหนึ่ง แลเมืองไมเซิน
ไฮมะหนึ่ง แลแทนประเทศทั้งหลายอื่น ที่รวมเข้ากันมีค่าธรรมเนียมแลการค้าขายอันหนึ่ง
อันเดียว ที่เรียกในภาษาแยรแมนตอยชะชอลละพะวีนะคือเมืองเบเวเรียหนึ่ง เมืองซัคโซนิหนึ่ง
เมืองฮันโนเวอร์หนึ่ง เมืองเวอเทมเบอกหนึ่ง เมืองบาเคนหนึ่ง เมืองอิลเลกโตรัลเฮคคีหนึ่ง
เมืองแครนคูคัลเฮคคีแลฮัมเบอก แลประเทศหุรินคืออันทั้งแปด คือเมืองซัคซีไวบาระโลแบ
แนกหนึ่ง เมืองซัคซีไมนินเค็นหนึ่ง เมืองซัคซีอาละเทมเบอกหนึ่ง เมืองซัคซีโคเบอกโคตา

หนึ่ง เมืองชาวศุบะนครลชะตาตหนึ่ง เมืองชาวศุบะนครลชะตาตหนึ่ง เมืองรอยตะ
ใหญ่หนึ่ง เมืองรอยชะนอยหนึ่ง ทั้งเมืองปรอนชะวิกหนึ่ง เมืองโอดะเค้นเบอกหนึ่ง
เมืองนาเซาแลริพิลคคือพะรันกะโศกหนึ่ง แลแทนเมืองทั้งสอง คือเม็กเค้นเบอกชะเวอริน
หนึ่ง และเมืองเม็กเค้นเบอกชะเตรีลคหนึ่งฝ่ายหนึ่ง รวมพระราชประสงค์ความซื่อสุจริต
จะตั้งให้มีทางพระราชไมตรีต่อกัน ณ กรุงเทพมหานครรัตนโกสินทรมหินทรายททยา แล
กับประเทศคอยชะทั้ง 28 เมืองที่มีชื่อในสัญญา นี้ จึงทรงพระราชดำริให้มีขึ้นเช่นนี้ ด้วย
พระราชสัญญาเจริญความสุข แลทางค้าขายกัน อันจะมีผลประโยชน์อันเรียบร้อยเสมอกัน
แก่กันทั้งหลายอันอยู่ในบังคับ สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินทั้งสองฝ่ายที่มีสัญญาต่อกัน แลเพื่อจะ
ให้การอันนี้สำเร็จ ไค้ออกข้อตั้งทานผู้มีอำนาจเต็มให้สำเร็จการทั้งสองฝ่ายในสมเด็จพระ
นารอบพิตร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวทั้งสองพระองค์ พร้อมกัน
กับความคิพระบรมราชวงษานุวงษ แลชาพลล่องชืดพระบาททั้งปวง มอบพระราชดำริ
และพระราชประสงค์ให้พระเจ้านองยาเชอ กรมหลวงวงษาธิราชสนิทมาประชุมแทนพระราช
วงษานุวงษ แลวโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เจ้าพระยาตรีสุริยวงษ สมันตพงษ์พิสุทธมหา
บุรุษรัตนโนคม ผู้ว่าที่สมุหพระกลาโหม ผู้สำเร็จราชการบังคับบัญชาหัวเมืองฝั่งทะเลปากไค
ฝ่ายตะวันตก กับเจ้าพระยารวิวงษมหาโกษาธิบดี ว่าที่พระคลังผู้สำเร็จราชการบังคับ
บัญชาหัวเมืองฝั่งทะเลฝ่ายตะวันออก เจ้าพระยายมราชชาติเสนาถคนรินทรมหินทรธิบดีศรีวิไชย
ราชมหัยศวริยบริรักษ์ ภูมิพิทักษ์โลกาภร ทัดทฤทธิชรัตนครบาล เปนอธิบดีฝ่ายกรมเมือง
กับพระยามนตรีสุริยวงษ ค่างฤทธิอำนาจมาตราธิบดี จุฬชชีหุมราชวร สถาพรพิริยพาน
สมุหพระกลาโหมฝ่ายเหนือ ในสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินปรอยชิน ไคตั้งชั้นเบอดินพะเรกริก
อาละเบิดกอนท์เอวเดนเบอก ผู้ไคเครื่องยศโรเคอาคเลว แลเครื่องยศโยฮันนิตะ เปนราช
ทูตผู้มีอำนาจเต็ม ปฤกษาทำสัญญาในระหัดครองแผ่นดินที่วามาแล้วนัน ครั้นทานผู้มีอำนาจเต็ม
ทั้งสองฝ่ายไคสงตราตั้งใหญ่ด้วยกัน ทั้งสองฝ่ายเห็นถูกตองคี่แล้ว จึงไคตกลงกันทำขอสัญญา
ต่าง ๆ ที่มีต่อไป

ข้อ 1 ตั้งแต่นี้ไป สมเด็จพระบรมนารอบพิตร พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเจ้า
กรุงสยามพระองค์เอก สมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัวพระองค์ที่สอง แลสมเด็จพระเจ้า

แผ่นดินสยามที่จะสืบพระวงษ์แลพระราชอิศริยยศต่อไปภายนา ทั้งประเทศคอยชะตั้งสิ้นที่เขา
 ในข้อสัญญา นี้ จะมีพระราชไมตรีรักใคร่สงบเรียบร้อยราบคาบต่อกันเป็นนิตย์ คนทั้งหลาย
 อยู่ในบังคับทั้งสองฝ่ายที่เขาในสัญญา นี้ จะไปอยู่ในประเทศข้างหนึ่งข้างใดทั้งตัวคนแลทรัพย์สิน
 เขาจะรักษาไว้โดยดี ของซึ่งจะไปมาค้าขายกันโดยสะดวก มีไหมที่ขัดขวางทั้งคนแลเรือที่
 อยู่ในบังคับ สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินที่ทำสัญญาต่อกันในทุกตำบลทั่วกันตามที่ยอมให้ไปมาค้าขาย
 ทั้งทางบกทางเรือ ฤภายนาจะยอมให้ประเทศอื่นที่รักใคร่ไปมาค้าขายกันอย่างไร ก็ต้อง
 ยอมให้เหมือนกัน

ข้อ 2 สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินทั้งสองฝ่ายที่ได้ทำสัญญานี้ มีอำนาจจะตั้งกงสุล เยนีรัล
 แลกงสุลไวยะกงสุล แลผู้ว่าแทนกงสุลในเมืองชายทะเลแลเมืองต่าง ๆ ประเทศทั้งสองฝ่าย
 นั้นใด กงสุลเหล่านั้นจะตองนับถือให้มีอำนาจทั้งที่ยกที่ไว้ในประเทศที่เขาจะไปอยู่นั้นตามที่
 ให้แล้ว ฤตามที่จะยอมให้แกกงสุลประเทศอื่น ๆ อันเป็นตำแหน่งเดียวกันที่เป็นไมตรีกันแล้ว
 แลจะเป็นไมตรีกันต่อไปภายนาอย่างไรจะให้เหมือนกัน แตราชการในตำแหน่งกงสุลเหล่านั้น
 จะไม่จับทำการของตัวก่อนได้รับหนังสือเอกชะเควเตอ คือหนังสือที่ประเทศที่กงสุลจะไปอยู่
 ยอมรับให้วการกงสุลจึงจะทำได้ ประเทศคอยชะทั้งหลายที่เขาในสัญญานี้ จะตั้งผู้ว่าการ
 กงสุลคนหนึ่งสำหรับเมืองหนึ่ง เป็นเมืองชายทะเลฤาเป็นเมืองชั้นในก็ใด แต่ในตำบลเหล่า
 นั้นที่เขาจะตั้งกงสุล เยนีรัล ฤากงสุลเขาจะตั้งไวยะกงสุล ฤาผู้ว่าการแทนกงสุลอีกคนหนึ่งก็ใด
 จะใดทำการแทนกงสุล เยนีรัล ฤากงสุล เมื่อ เขาไม่อยู่ฤามีเหตุที่จะวการเองไม่ได้ กงสุล
 เยนีรัล แลกงสุลจะตั้งไวยะกงสุล ฤาผู้ว่าการกงสุลก็ใดควย อนึ่ง การตั้งจะเป็นประโยชน์แห่ง
 คนทั้งสิ้นที่อยู่ในบังคับประเทศคอยชะต่าง ๆ ที่เขาในสัญญานี้ กงสุลจะรักษาแลดูแลเอาไว้ได้
 บังคับของกงสุล แมคนเหล่านั้นจะมากก็ ฤาจะอาไศรยอยู่ในประเทศสยามก็ดี ผู้ว่าการกงสุล
 นั้นจะตองประพฤติตามขอความในหนังสือสัญญานี้ทั้งสิ้น แลบังคับให้ชาวประเทศคอยชะต่าง ๆ
 นั้นประพฤติไปตามควย ผู้ว่าการกงสุลนั้นจะตองประกาศแลชวยให้สำเร็จไปได้ ข้อสัญญา
 แลไซข้อสัญญาทั้งสิ้นซึ่งตั้งไว้แล้วบัดนี้ ฤาซึ่งจะตั้งในเบื้องนา ให้คนในบังคับประเทศคอยชะ
 ต่าง ๆ นั้นรักษาไว้เพื่อจะบังคับการงานของเขา แลเพื่อเขาจะได้ประพฤติตามกฎหมาย
 แผ่นดินสยาม ฤาผู้ว่าการกงสุลฝ่ายประเทศคอยชะนั้นไม่อยู่ ชาวประเทศคอยชะต่าง ๆ ที่เขา

ในสัญญาอันจะมาอาจจะอาศัยอยู่ในประเทศสยามนี้ จะไปพึ่งใภ้กงสุลประเทศอื่นอันเป็น
ไมตรีกันกับประเทศของตนชวชระก็ไค่ ถ้าจะพึ่งเจ้าพนักงานฝ่ายไทยในตำบลนั้นให้ช่วย
ชวชระก็ไค่ เจ้าพนักงานฝ่ายไทยในตำบลนั้น ก็เอาชวชระให้มีผลประโยชน์ตามหนังสือสัญญานี้

ข้อ 3 คนในบังคับประเทศคอยชะที่เข้าในสัญญานี้ จะเข้ามาในประเทศสยามถ้า
จะอาศัยอยู่แล้ว จะต้องยอมให้ประพฤติดำเนินศาสนาของเขา ถ้าจะสร้างวัดในที่สมควรตาม
ซึ่งเจ้าพนักงานฝ่ายสยามจะอนุญาตก็ไค่ ถ้าไม่มีเหตุควรจะห้ามก็ไม่ห้าม ถ้ามีเหตุควรจะห้าม
ก็จะห้ามไว้

ข้อ 4 คนชาวประเทศคอยชะที่เข้าในสัญญานี้ อันมีความปรารถนาจะอาศัยอยู่ใน
ประเทศสยามต้องมีชื่อจดไว้ที่กงสุลคอยชะและหนังสือจดที่อื่นนั้น ฉบับหนึ่งต้องให้ไว้แก่
เจ้าพนักงานฝ่ายไทยด้วย เมื่อคนชาวประเทศคอยชะที่เข้าในสัญญานี้จะมีชวชระเกี่ยวข้องกับ
เจ้าพนักงานฝ่ายไทย หนังสือเรื่องความชวชระนั้น ต้องไปแจ้งต่อผู้ว่าการกงสุลคอยชะก่อน
จึงจะส่งเขาไป ถ้าเห็นว่าชวชระนั้นควร และหนังสือเรื่องความนั้นแจ้งดีแล้ว ถ้าไม่ดีไม่ควร
ก็จะให้แก้ไปตามควร

ข้อ 5 คนประเทศคอยชะอันมีความปรารถนาจะอาศัยอยู่ในประเทศสยามในเวลา
บัดนี้ จะอาศัยได้แต่ในกรุงเทพมหานคร แลในจังหวัดตามที่กำหนดไว้แล้วในสัญญาประ
เทศอื่น ๆ เหมือนกัน คือข้างทิศเหนือคลองบางพุทธรา ตั้งแต่รวมกันกับแม่น้ำเจ้าพระยา
ถึงกำแพงเกาะเมืองลพบุรีแต่ตรง ไปจนถึงท่าพระงามไกลเมืองสระบุรีที่แม่น้ำป่าสัก ข้าง
ทิศตะวันออกตั้งแต่ท่าพระงามตรงไปถึงที่ปลายคลองชุกออกแม่น้ำบางปะกง แลแม่น้ำนี้ตั้งแต่
นั้นตลอดถึงปากแม่น้ำนั้น ข้างชายทะเลในระหว่างตั้งแต่แม่น้ำบางปะกงจนถึงเกาะศรีมหาธาธา
คนคอยชะจะไปอาศัยอยู่ได้ที่แห่งหนึ่งแห่งใดในจังหวัด กำหนดทาง 24 ชั่วโมงแต่กรุง
กรุงเทพมหานคร ข้างทิศใต้เกาะศรีมหาธาธาแลเกาะสีชังแลกำแพงเมืองเพชรบุรีแลในแห่งอื่น ๆ
ตั้งแต่เมืองนั้น แลแม่น้ำแม่กลอง ในจังหวัดกำหนดทาง 24 ชั่วโมงตั้งแต่กรุงเทพมหานคร
ตั้งแต่ปากน้ำแม่กลองจนถึงเมืองราชบุรีต่อไปจนถึงเมืองสุพรรณบุรี ตั้งแต่ต้นจนถึงปากน้ำ
บางพุทธราประจบที่เกาะ แต่คนชาวประเทศคอยชะนั้นจะไปอาศัยอยู่ที่พื้นจังหวัดที่กำหนด
ไว้ก็ไค่ แต่เจ้าพนักงานฝ่ายประเทศสยามต้องอนุญาตให้ไปจึงไปไค่ คนชาวประเทศ

คอยชะงักกันที่เข้าในสัญญา นี้ จะไปเที่ยวค้าขายในประเทศสยามทุกแห่งทั่วกัน เพื่อจะซื้อแลขายสินค้าทุกอย่างที่มีโคห้ามปรามนั้น แต่ใครแฉ่ใครตามชอบใจก็ได้ ไม่ต้องซื้อต่อเจ้าพนักงานและเจ้าภาษี ไม่ให้มีผู้ขัดขวางห้ามปรามในการเขา

ข้อ 6 ว่า เจ้าพนักงานฝ่ายไทยจะไม่ขัดขวางห้ามปรามคนในประเทศคอยชะงักการซึ่งจางจะใส่สร้อยคนอยู่ในบังคับสยามให้ทำการทุกอย่าง ถ้าคนในบังคับสยามเป็นทาส ถ้าเป็นหนี้การอยู่กับผู้หนึ่งผู้ใด มันจะไปเกี่ยวของรับใช้อยู่กับคนในบังคับคอยชะงักไม่ได้ เว้นแต่นายมันยอมให้ไป ถ้ามันไปรับใช้อยู่กับคนในบังคับคอยชะงักแล้ว สัญญาซึ่งรับใช้นั้นจะให้คงได้แต่เพียงสามเดือน เว้นแต่เวลากำหนดการในสัญญานั้นจะน้อยกว่าสามเดือน ถ้าคนในบังคับคอยชะงักนั้นอยากจะปล่อยคนในบังคับสยามนั้นให้ไปที่เดียว แต่ในเวลาทีคนในบังคับคอยชะงักจะใส่คนนั้น จะต้องแบ่งค่างานคนในนั้นออกเป็นสามส่วน ยกสองส่วนให้แก่นายที่มันเป็นหนี้การอยู่ อายาให้แก่ผู้รับใช้เลย ถ้าคนในบังคับสยามไปรับใช้อยู่กับคนในบังคับคอยชะงักแล้วทำผิดกฎหมายประเทศสยาม ถ้าคนในบังคับสยามเป็นคนผิด ถ้าเป็นคนหนีไปแอบอาไศรยอยู่กับคนในบังคับคอยชะงักที่อยู่ในประเทศสยาม ผู้ว่าการกงสุลคอยชะงักครั้งใดความจริงแล้วว่าเป็นคนผิดว่าเป็นคนหนี ทานกงสุลและผู้ว่าการแทนกงสุลก็ตองจัดแจงการควร เพื่อจะไต่ส่งตัวมันแก่เจ้าพนักงานฝ่ายไทย

ข้อ 7 คนในบังคับประเทศคอยชะงักที่เข้าในสัญญา นี้ จะกลับออกไปจากประเทศสยามเมื่อใดก็ได้ จะห้ามปรามไว้ให้อยู่ก็มีได้ เว้นแต่เจ้าพนักงานฝ่ายไทยอาจเป็นความจริงใหญ่ว่าการกงสุลฝ่ายคอยชะงักเห็นว่าเหตุควรจะงครอให้คนนั้นอยู่ก่อน ในเขตรแดนที่ว่าไว้แล้วในข้อ 5 แห่งสัญญา นี้ คนในบังคับประเทศคอยชะงักทั้งหลายที่เข้าในสัญญา นี้จะเที่ยวไปมาโดยสะดวกก็ให้มีผู้ขัดขวาง แต่คนที่จะเที่ยวไปมานั้น ต้องมีหนังสือสำหรับตัว เขียนชื่อผู้ว่าการกงสุลไว้แล้ว แลเขียนเป็นภาษาไทยว่าคนนั้น ชื่อมัน รูปร่างอย่างนั้น มีธุระสิ่งนั้น แลจะต้องให้เจ้าพนักงานฝ่ายไทยประทับตราหนังสือให้ไปเป็นสำคัญด้วย ถ้าจะเที่ยวขึ้นไปในประเทศสยามนอกจากทางที่กำหนดไว้ จะต้อง มีหนังสือไว้สำหรับตัว แลหนังสือนั้นตองใหญ่ว่าการกงสุลขอแต่เจ้าพนักงานฝ่ายไทย ถ้าผู้ว่าการกงสุลคอยชะงักเห็นชอบด้วย เจ้าพนักงานจะให้หนังสือนั้นทุกครั้ง

ข้อ 8 คนชาวประเทศคองซะที่เข้าในสัญญานี้ จะซื้อฤาจะขาย จะเช่าฤาจะ
 ให้เช่า ที่บ้าน ที่สวน ที่ไร่ ที่นาที่โค แลจะสร้าง จะซื้อ จะเช่า จะขาย ฤาจะให้เช่าที่
 เช่าโรง เช่าเรือน เช่าบ้านที่โค ในเขตแดนที่กำหนดไว้แล้วในข้อ 5 แต่เพื่อจะเป็นเจ้า
 ของที่กำหนดดังชายแห่งแม่น้ำเจ้าพระยาเมื่อเดินหน้าไปข้างทะเล คือที่ในกำแพงเก่าแห่ง
 กรุงเพมหานครแลที่ตั้งกำแพงเก่าออกมาจนถึงคลองผดุงกรุงเกษม กำหนดดังขวาแห่ง
 แม่น้ำเจ้าพระยาเมื่อเดินหน้าไปข้างทะเล คือที่ในระหว่างสองไม้อังกฤษตรงออกไปจากฝั่ง
 แม่น้ำ ตั้งแต่ที่ตรงกันกับปากคลองผดุงกรุงเกษม ทั้งปากคลองบนปากคลองล่าง โค้ณเกาะ
 แกกนทีเสนาบดีฝ่ายสยามจะยอมให้เป็นฤาแก่คนที่มีอายุในประเทศสยาม 10 ปีแล้วจึงเป็นโค
 แลเพื่อจะเป็นเจ้าของที่แลของชื่อเขนามานี้ คนในบังคับคองซะจะไปขอใญ่ผู้ว่าการกงสุล
 ไปแจ้งความแก่ท่านเสนาบดี ๆ สยามจะให้เจ้าพนักงานไปเป็นธุระช่วยกันกับผู้ว่าการกงสุล
 จัดแจงให้ชื่อตามราคาสมควร แลจะโคคุดแลปักที่วัดที่ เจ้าพนักงานสยามจึงจะให้ที่นั้นแก่
 ชาวคองซะผู้ซื้อไว้ เจ้าพนักงานกรมการจะตองช่วยดูแลทำนุบำรุงของเป็นที่เป็นคนทั้งสิ้น
 ของชาวคองซะนั้น แต่เจ้าของนั้นตองฟังบังคับบัญชาเจ้าเมืองกรมการนั้นตามธรรมเนียม
 กฎหมายที่เป็นยุติธรรม แลตองเสียค่าธรรมเนียมเหมือนชาวประเทศอื่นที่มีสัญญาเป็นที่รัก
 สนิทกันกับประเทศสยาม อนึ่ง คนในบังคับคองซะที่เข้าในสัญญานี้จะไปหาไปซุกคองคูแร่ใน
 ประเทศสยามทุกตำบลก็ได้ แลครั้งมาแจ้งความซัดคองผู้ว่าการกงสุล กงสุลพร้อมกันกับเจ้า
 พนักงานสยามจะจัดแจงขอสัญญาแลค่าธรรมเนียมในหอควรที่จะทำการที่นั้นได้ คนในบังคับ
 คองซะจะทำการเอง ฤาจะเป็นนายงานเจ้าของการ ตั้งมานุพักที่ไร้อย่างในประเทศ
 สยามก็ได้ เว้นแต่ที่ผิดกฎหมายแผ่นดินบ้านเมือง แต่ผู้ว่าการกงสุลแลเจ้าพนักงานฝ่ายสยาม
 จะตองจัดแจงขอสัญญา แลค่าธรรมเนียมภอสมควรที่จะทำจึงทำได้

ข้อ 9 เมื่อคนในบังคับประเทศคองซะที่เข้าในสัญญานี้ จะมาอาไศรยอยู่ในประเทศ
 สยามเป็นการอยู่นานหรือไม่นาน จะมีเหตุเกิดความกับคนในบังคับสยาม จะตองไปแจ้งความ
 ฟ้องคองผู้ว่าการกงสุลกอน เมื่อกงสุลพิเคราะห์ดูความถี่ถวนแล้ว จะช่วยว่าความนั้นให้สำเร็จ
 โดยดี แลเมื่อคนในบังคับสยามจะมีเหตุจะฟ้องคนในบังคับคองซะ ผู้ว่าการกงสุลคองซะ
 จะฟังเอาความนั้นมาตัดสินโดยดี ถ้าตัดสินไม่ได้ ผู้ว่าการกงสุลจะไปบอกแก่เจ้าพนักงานไทย

แต่ให้คนทั้งสองฝ่ายปลุกฆ่ากันถึงฉันทแล้ว จึงตัดสินตามสมควร

ขอ 10 ว่าด้วยการผิดในประเศสยาม ผู้ว่าการกงสุลจะต้องทำโทษให้ตามกฎหมายสำหรับประเศคอยชะนั้น ถ้าจะต้องส่งคนผิดนั้นถึงประเศคอยชให้เป็นโทษที่นั้น ถ้าคนผิดนั้นเป็นคนในบังคับสยาม เจ้าพนักงานไทยต้องทำโทษให้ตามกฎหมายประเศสยามนั้น

ขอ 11 ถ้าแลโจรสลัดมาตีเรือคนในบังคับประเศคอยชที่เข้าในสัญญานที่ชายทะเลไกลเคียงประเศสยาม ให้ผู้สำเร็จราชการเมืองแลกรมการบ้านเมืองที่อยู่ไกลเคียงนั้น ไต่ยินชาวคองนั้นแล้ว ให้ช่วยจับโจรสลัดคืนของเหล่านั้นโดยเต็มกำลังมาให้ไว้แกผู้ว่าการกงสุล เพื่อจะไต่คืนให้แก่เจ้าของเดิม ถ้าเกิดเหตุโจรผู้ร้ายปล้นลักเอาของ ๆ คนในบังคับคอยชบนบก ก็ให้เจ้าพนักงานสยามทำเหมือนกัน ถ้าใดความจริงว่าเจ้าพนักงานไทยไต่ช่วยจับโจรสลัดผู้ร้ายนั้นโดยเต็มกำลังแล้ว เจ้าพนักงานไทยจะไม่ตองไต่เงินค่าของที่หายนั้นเลย ฝ่ายคนในบังคับสยามแลของ ๆ เขา ครั้นไปตกอยู่ในประเศคอยชที่เข้าในสัญญานนี้ เจ้าพนักงานประเศนั้นจะต้องจัดแจงชำระส่งคืนให้เหมือนกัน

ขอ 12 เมื่อผู้ว่าการกงสุลคอยชจะมีจดหมายขอความไปถึงเจ้าพนักงานฝ่ายไทย เจ้าพนักงานฝ่ายไทยจะช่วยสืบจับคนแลลูกเรือคอยช ถ้าคนอันอันอยู่ในบังคับของชาวคอยชโดยเต็มกำลังแล้ว เจ้าพนักงานไทยจะช่วยให้คนเป็นกำลังพอจะสำเร็จการไต่ เมื่อผู้ว่าการกงสุลคอยชจะขอให้ช่วย เพื่อจะให้เมื่ออำนาจของเขาสำเร็จในการพอบังคับบัญชาคนคอยชแลลูกเรือคอยชในประเศสยาม ถ้าคนในบังคับสยามที่หนีอาที่ไต่ทำผิดประการใด ไปอาไศรยอยู่ในเรืออาในเรือนคนในบังคับคอยชที่เข้าในสัญญานนี้ ก็ให้ผู้สำเร็จราชการเมืองกรมการสยามไปขอต่อผู้ว่าการกงสุลคอยช ครั้นไต่ความจริงว่าคนที่ถูกฟ้องผิดแล้ว จะให้จับที่เดียว แลห้ามมิให้คนทั้งสองฝ่ายปิดบังกันเลย

ขอ 13 ถ้าคนในบังคับประเศคอยชที่เข้าในสัญญานนี้ มาทำมาหากินในประเศสยามเป็นหนี้ไม่มีเงินจะไต่หนี้ ผู้ว่าการกงสุลคอยชจะเอาสิ่งของ ๆ ทั้งสิ้นของผู้นั้น มาเฉลี่ยแบ่งปันให้แก่เจ้าหนี้ตามซึ่งติดมากแลน้อย ถ้าลูกหนี้คนนั้นมีทรัพย์สิ่งของอยู่ในประเศอื่น ผู้ว่าการกงสุลนั้นจะไม่เพิกเฉยตองเร่งเอาสิ่งของ ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งลูกหนี้มีในประเศอื่น ๆ มาแจกจ่ายให้เจ้าหนี้ควย แต่ให้ทานเสนาบดีฝ่ายไทยช่วยกันจัดแจงควย ถ้าคนชาวประเศ

สยามเป็นหนี้คนชาวประเทศคอยชะไม่มีเงินจะให้ เจ้าพนักงานฝ่ายไทยจะเอาทรัพย์สินของ
ทั้งสิน ของคนที่เป็ลูกหนี้ขึ้นมาเฉลี่ยแบ่งปันให้แก่เจ้าหนี้เหมือนอย่างกงสุลคอยชะตัดสินคน
ชาวประเทศคอยชะ ซึ่งเป็หนี้ไม่มีเงินจะให้นั้นเหมือนกัน

ข้อ 14 ถ้าคนในบังคับไทยจะบิดไม่รับไม่ใช้หนี้ให้แก่คนในบังคับคอยชะ เจ้าพนักงาน
ฝ่ายไทยจะขายสมเคราะห์เต็มกำลังกว่าจะไคซึ่งเขาเป็หนี้นั้น ถ้าคนในประเทศคอยชะ
เป็หนี้คนในบังคับฝ่ายไทย ผู้ว่าการกงสุลคอยชะก็ต้องช่วยคนในบังคับไทยโดยเต็มกำลัง
ให้ไคเงินไคของคั้นเหมือนกัน

ข้อ 15 ถ้าคนในบังคับประเทศข้างหนึ่งข้างใด ที่ทำสัญญาต่อกันทั้งสองฝ่ายนั้น
จะไปตายในประเทศข้างหนึ่งดาข้างอื่นนั้น ทรัพย์สินของผูตายนั้นจะต้องมอบไว้แก่คนสำหรับ
จะให้หนังสือพิในกรรมของผูตายนั้นสำเร็จ ถ้าคนเขนนมีไคตั้งไว้แล้วต้องมอบให้แก่ครอบครัว
ของผูตาย ถ้าแก่คนเขาทุนเขาสวนควยกัน ถ้าผูตายนั้นไม่มีครอบครัวถ้าไม่มีเพื่อน
เขาทุนเขาสวนควยในการทรัพย์สินสมบัติของเขาในประเทศที่มีสัญญาต่อกันทั้งสองฝ่ายนั้น จะ
ต้องมอบให้ไว้ตามแต่กฎหมายแผ่นดินที่ทรัพย์สินนั้นตกอยู่ จะอนุญาตแก่ผู้ว่าการกงสุล และเจ้า
พนักงานตามที่ผูตายอยู่ในบังคับละข้าง ๆ เพื่อกงสุลนั้นจะไคแบ่งทรัพย์สินนั้น ตามแบบตามเบียง
อย่าง ตามธรรมเนียมกฎหมายที่เคยมีในประเทศของผูตายนั้น

ข้อ 16 ถ้าปิ่นเรือรบประเทศคอยชะเมืองหนึ่งเมืองใดที่เข้าในสัญญานี้ จะเข้ามา
ในแม่น้ำจอดที่เมืองสมุทรปราการไค ถ้าจะขึ้นไปถึงกรุงเทพมหานครต้องบอกให้เจ้าพนักงาน
ไทยรูุก่อน เจ้าพนักงานไทยยอมให้ขึ้นมาที่ที่ใหจอดจึงขึ้นมาจอดไค

ข้อ 17 ถ้ากำปั่นคอยชะชำรุดต้องยากลำบากอยู่ จะเข้าเมืองชายทะเลเมืองหนึ่ง
เมืองใดของประเทศสยาม ผู้สำเร็จราชการเมืองกรมการตำบลนั้น จะต้องช่วยโดยเต็ม
กำลังให้ซ่อมแปลงใหม่ให้มีอาหารพอเพื่อเรือลำนั้นจะไปทางต่อไปไค ถ้ากำปั่นคอยชะจะ
แตกที่ชายทะเลประเทศสยาม เจ้าพนักงานไทยที่ใกล้เคียงที่เรือแตกนั้น ครั้นไคชาวแล้วจะ
ต้องเป็ชระโดยเร็วโดยเต็มกำลังไปช่วยคนเรือลำนั้น แลทำการทุกอย่างอันควรทำ เพื่อ
จะไคช่วยจะไครักษาทั้งกำปั่นทั้งของบนทุกนั้น ช่วยรักษาแล้วจึงไคแจ้งความแก่ผู้ว่าการ
กงสุลคอยชะ บอกการที่ทำไว้นั้น เพื่อผู้ว่าการกงสุลพร้อมกับเจ้าพนักงานไทย จะไคจัดแจง

ทำการ ควรจะให้คนกำปั่นนั้นกลับไปเมืองเขาได้ และจะได้ให้สำเร็จการเรือที่แตกแลของ
มันทุกนั้น

ขอ 18 เมื่อกำปั่นคอยชะประเทศหนึ่งประเทศใดที่เข้าในสัญญานี้ เสียค่าธรรมเนียม
เนียมซาเขาซาออก ตามที่เข้าไปข้างนั้น ทั้งกำปั่นทั้งสินค้าจะไม่ต้องเสียอะไรอีกในประ
เทศสยาม ทั้งคาปากเรือคานำรองคาจอดคาอื่นประการใดเลย ทั้งซาเขาซาออก
กำปั่นคอยชะนั้นจะต้องให้ผลประโยชน์เหมือนสำเภาจัน แลเรือฝ่ายสยาม หากกำปั่นเมือง
ใด ๆ ที่เป็นไมตรีสนิทที่สุด

ขอ 19 คารธรรมเนียมที่จะต้องเสียเพราะสินค้าซาเข้าในเทศสยาม ที่กำปั่น
คนในบังคับประเทศคอยชะทั้งหลายที่เข้าในสัญญานี้จะเอาเข้ามา ไม่ให้ต้องเสียภาษีเกิน
ร้อยละสามตามราคาของนั้นจะเสียเป็นของอาจะเสียเป็นเงินก็สุดแต่ใจเจ้าของจะยอมเสีย
หากคนที่เอาของเขามาขึ้น กับเจ้าพนักงานไทยที่โรงภาษีไม่ตกลงกันควยราคาของที่เขามาขึ้น
เรื่องความอันนั้น ต้องมอบให้ไว้แก่ผู้ว่าการกงสุล แลเจ้าพนักงานไทยอันมีอำนาจเข้าใจใน
การนั้น ถ้าทั้งสองคนนั้นเห็นว่าควรแล้ว จึงจะได้เชิญพอสักคนหนึ่งจากสองคนมาช่วย
ปลุกษาในการนั้นแล้ว ต้องตัดสินชำระความนั้นตามทางยุติธรรม เมื่อเสียค่าธรรมเนียมซา
เขาร้อยละสามนั้นแล้ว สินค้าจะขายใครที่ละมากที่ละน้อย ก็จะไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม
อื่นนอกจากนั้นเลย ถ้าสินค้าขึ้นบกแล้วแลมิได้ขาย แลจะขึ้นกำปั่นกลับออกไป คารธรรมเนียม
ทั้งหมดที่เสียแล้วนั้น จะต้องคืนให้แก่ผู้เสียแล้วนั้น แลรวมความว่าสินค้ามิได้ขายนั้น จะไม่
ต้องเสียภาษีเลย ห้ามมิให้เรียกค่าธรรมเนียม มิให้เสียอย่างหนึ่งอย่างใดเลย นอกจาก
มาแล้วนั้น แลสินค้าซาเขานั้นถึงไปตกอยู่ในมือลูกคาไทยที่ซื้อไว้ก็เรียกอีกไม่ได้

ขอ 20 คารธรรมเนียมที่จะต้องเรียก เพราะของเกิดที่เทศสยามก่อนลงกำปั่น
ฤาขณะเมื่อจะลงกำปั่น จะเรียกแต่ตามพิกัดภาษีที่กำหนดพิกัดภาษีไว้ข้างท้ายหนังสือสัญญานี้
สินค้าของอันเกิดอันมีในประเทศสยามนี้ทุกสิ่ง อันต้องเสียภาษีซาออกตามพิกัดนี้ จะไม่ต้องให้
เสียภาษีในคารธรรมเนียม ในอย่างหนึ่งอย่างใดเลยทั่วทั้งเทศสยามทั้งสิ้น แลว่าก็ยอม
กันทั้งสองฝ่ายว่า ของมีของเกิดในประเทศสยามอย่างหนึ่งอย่างใด ที่เสียภาษีในคารธรรมเนียม
ในอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว จะไม่ต้องเสียพิกัดภาษีคารธรรมเนียมอย่างอื่นอีกเลย ก่อนมันทุก
กำปั่นฤาเมื่อจะมันทุกกำปั่นนั้น

ขอ 21 เมื่อเสียพิภคภาษซึ่งวามาแล้วแต่หลัง แลซึ่งจะไม่ให้เพิ่มขึ้นในภายนา
 ขอมให้ชาวประเทศคอยชะที่เข้าในสัญญาเอาสินค้าเข้ามาในประเทศสยามแต่ประเทศคอยชะ
 และประเทศอื่นทั้งหลาย แลขอมให้เอาสินค้าขาออกทุกสิ่งไปตั้งทุกแห่งตามขอบใจที่มีได้
 ประกาศห้ามไว้เมื่อ ณ วันประทับตราหนังสือสัญญานี้ ถ้าที่มีไคยกไว้เป็นของจำเกาะแก่คน
 เดียวแต่แดนดินสยาม แต่เขาไวว่าจะห้ามมิให้เป็นสินค้าขาออกก็ได้ เมื่อมีเหตุควรจะกั้ว
 ไปว่าจะไม่บริบูรณ์ในประเทศสยามนี้ แต่ขอจะห้ามนั้น ต้องจดหมายประกาศออกมาให้รู้กำหนด
 เสียก่อนเดือนหนึ่งจึงไซ้ได้ นายทางไคซื้อเขาไวแล้วแต่ก่อนวันห้ามนั้นมากน้อยเท่าใด ต้อง
 บอกให้เจ้าพนักงานฝ่ายไทยไปรู้กำหนด แลขอห้ามนั้นจะไม่ชี้คขวางข้อสัญญา จะซื้อ
 ขายต่อกันที่ท่าควยสุจริตแล้วก่อนไคประกาศขอตำนนั้นออกมา แต่พอคาวประเทศคอยชะ
 นั้น จะตองไปแจ้งการสัญญานั้นแก่เจ้าพนักงานไทย อนึ่ง ก็ยอมว่าจะให้กำปั่นที่มาถึงประ
 เทศสยามรับมันทุกเอา เขาไปแต่ที่นายทางไคมาบอกแก่เจ้าพนักงานรู้กำหนดควาไคซื้อไวแล้ว
 แต่ก่อนเมื่อวันกำหนดห้าม กำปั่นในเมืองจีนเมืองสิงคโปร์อันมากถึงกลางทางทั้งสองเมืองนั้น
 จะมาถึงประเทศสยามก่อนขาวขอตำนนั้นไคทราบรู้ในเมืองนั้น กำปั่นเหล่านี้จะมันทุกเขาที่
 ซื้อไวก่อนห้ามนั้นได้ เงินทองแลเสบียงอาหารแลของสำหรับตัวจะเอาเข้ามาฤจะเอาออกไป
 เป็นยกไม่ต้องเสียพิภคภาษ ถ้าแดนดินสยามในภายนาจะลคภคภาษสินค้าขาเขาขาออกกับ
 เรือสยามจากกับเรือกำปั่นชาติอื่นก็ตองให้เรือกำปั่นชาวประเทศคอยชะที่เข้าในสัญญานี้อันจะ
 เอาของชนิดเดียวกันเขาเอาออกไคผลประโยชน์ในการลคอันนั้นเหมือนกัน

ขอ 22 ทานทั้งหลายผู้ว่าการกงสุลประเทศคอยชะที่เข้าในสัญญานี้ ตองบังคับ
 ให้ลูกคาลแลพวกเรือในอำนาจประเทศคอยชะทำตามกฎหมายทั้งหลายที่คคคตอทายหนังสือสัญญา
 นี้ แลเจ้าพนักงานสยามตองช่วยทานทั้งหลายผู้ว่าการกงสุลนั้นในการอันนี้ด้วย เงินทั้งสิ้น
 ที่ปรับใหม่ไว้ เพราะการทำคคคหนังสือสัญญานี้ ตองเป็นของแดนดินสยาม

ขอ 23 ประเทศคอยชะทั้งหลายที่เข้าในสัญญานี้ แลคนชาวประเทศนั้นจะได้
 เสมอเท่ากัน ผลประโยชน์ทั้งสิ้นทุกอย่างซึ่งประเทศสยามให้แล้ว ถายังจะขอมให้ไคแก่
 ชาวประเทศอื่น ๆ

ข้อ 24 เมื่อพ้นสิบสองปีแล้ว ตั้งแต่ประทับตราเปลี่ยนหนังสือสัญญาแล้ว ฝ่ายประเทศคอยชะงักหลายที่เข้าในสัญญานี้ จะขอตรวจแก้หนังสือสัญญานี้ ทั้งกฎหมายแลพิกักภาษ้อันติดต่อกายหนังสือสัญญานี้ เพื่อจะได้เติมคำแก้คำใหม่แลคำค้ำตามการที่ล่วงไปแล้ว จะให้เห็นว่าควรจะแก้ไขเติม แต่ต้องกำหนดการไว้ให้หนึ่งก่อน

ข้อ 25 หนังสือสัญญานี้ทำไว้เป็นฉบับ ทั้งในภาษาคอยชะภาษาสยามแลภาษาอังกฤษ ซึ่งแปลไว้ทุกฉบับนั้น หมายความว่าอันหนึ่งอันใดเกี่ยวข้องกันหมด แต่ต้องถือว่าคำอังกฤษนั้น เป็นคำเติมแห่งหนังสือสัญญานี้ ถ้าในภายหน้าความคำค้อยชะแลคำสยามแปลไม่ถูกกัน ต้องอ้างความคำอังกฤษเป็นแน่ หนังสือสัญญานี้ใช้ได้ตั้งแต่นั้นไป แลฉบับซึ่งจะออกไปประทับตราสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินปรอยซิน จะต้องกลับมาเปลี่ยนกันกับฉบับสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยาม ในกรุงเทพมหานคร ในระหว่างสิบแปดเดือนตั้งแต่วันทำไว้นั้น ท่านผู้มีอำนาจเต็มทั้งหลาย ผู้มีชื่อข้างตนหนังสือแล้ว ไคลงข้อประทับตราไว้ที่หนังสือสัญญานี้เป็นสำคัญ ณ กรุงเทพมหานครณถนนโกสินทรมหินทรายุชยา ณ วันศุกร์ ขึ้นแปดค่ำ เดือนมาฆะ คือ เดือนสาม ปีระกานักขัตร์ตรีศก จุลศักราช 1223 ปี ภายยุโรปเป็นวันที่เจ็ดในเดือนเฟบรูเอรี คฤศศักราช 1862 ปี เป็นปีที่ 11 ในราชสมบัติแห่งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ลงชื่อประทับตราท่านผู้สำเร็จราชการฝ่ายไทยหาดวง คือ

(ตรา) กรมหลวงวงษา

(ตรา) เจ้าพระยาพระคลัง

(ตรา) เจ้าพระยามนตรีสุริยวงษ์

(ตรา) เจ้าพระยาศรีสุริยวงษ์

(ตรา) เจ้าพระยาอมราช

ลงชื่อประทับตราฝ่ายเมืองปรอยซิน คือ กอนต์เอวเดินเบอก

Treaty of Amity, Commerce, and Navigation

between

Siam, on the one part, and the States of the German Customs and Commercial Union and the Grand Duchies of Mecklenburg-Schwerin and Mecklenburg-Strelitz, on the other part.

Signed at Bangkok, February 7, 1862.

Their Majesties Phra Bard Somdetch Phra Paramendr Maha Mongkut, Phra Chom Klau, Chau Yu Hua, the first King of Siam, and Phra Bard Somdetch Phra Pawarendr Ramesr, Mahiswaresr Phra Pin Klau Chau Yu Hua, the Second King of Siam, on the one part; and His Majesty the King of Prussia, in his own name, and as representing the Sovereign State and territories united to the Prussian system of Customs and imports, that is to say: Luxemburg, Anhalt-Dessau-Coethen, Anhalt-Bernberg, Waldeck and Pyrmont, Lippe, and Meisengeim: as well as on behalf of the other States belonging to the German Zollverein, namely : Bavaria, Saxony, Hanover, Wurtemberg, Baden, Electoral Hesse, Grand-Cucal Hesse (the bailiwick of Homburg included), the States forming the Thuringian Customs and Commercial Union, to wit, Saxe-Weimar-Eisenach, Saxe-Meiningen, Saxe-Altenburg, Saxe-Coburg-Gotha, Schwarzburg-Rudolstadt, Schwarzburg-Sondershausen, the elder branch of Reuss, and the younger branch of Reuss, Brunswick, Oldenburg, Nassau, and th Free Town of Frankfort; as likewise in the name of the Grand Duchies of Mecklenburg-Schwerin and Mecklenburg-

Strelitz, on the other part; being sincerely desirous to establish friendly relations between the aforementioned States and Siam, have resolved to secure the same by a Treaty of Peace and Commerce mutually advantageous, and profitable to the subjects of the High Contracting Powers, and for this purpose have named as their Plenipotentiaries:

Their Majesties the First and Second Kings of Siam, His Royal Highness Prince Kromma Luang Wongsu Teerat Senneet; his Lordship Chow Phya Suriwongs Samuha Prakalahome, Commander-in-chief of the Forces, and Governor-General of the Southwestern Provinces; his Lordship Chow Phya Rawiwong Maha Kosatibodee Minister of Foreign Affairs, and Governor-General of the Eastern Coast of the Gulf of Siam; his Lordship Chow Phya Yomarat, Governor of the City of Bangkok and its vicinities; his Excellency Praya Montree Prakalanome Fighnear, Governor-General of the Northern Provinces; and

His Majesty the King of Prussia, the Chamberlain Frederick Albert Count of Eulenburg, his Envoy Extraordinary and Minister Plenipotentiary, Knight of the Order of the Red Eagle and of the Order of St. John;

Who, after having communicated to each other their respective full powers, and found them to be in good and due form, have agreed upon the following Articles:

ARTICLE I

Between their Majesties the First and the Second Kings of Siam, their heirs and successors, and the Contracting German State,

as well as between their respective subjects, there shall be constant peace and perpetual amity.

The subjects of each of the High Contracting Parties shall enjoy in the dominions of the other full security of person and property.

There shall be full and entire freedom of commerce and navigation for the subjects and vessels of the High Contracting Powers, in every portion of their respective territories, where trade and navigation are actually allowed, or may hereafter be allowed to the subjects or vessels of the most favoured nation.

ARTICLE II

The High Contracting Powers recognise reciprocally their right to appoint Consuls-Generals, Consuls, Vice-Consuls and Consular Agents in the ports and towns of their respective States, and these officers are to enjoy the same privileges, immunities, powers and exemptions, as are or may be accorded to those of the most favoured nation. The said Consular officers shall, however, not begin to exercise their functions until they shall have received the exequatur of the Local Government. The Contracting German States will appoint one Consular officer only for each port or town; but for those places where they appoint a Consul-General or a Consul, they shall have the right of nominating a Vice-Consul or Consular Agent besides, to act for the Consul-General or Consul, in case of his being absent or unable to attend. Vice-Consuls or Consular Agents may also be appointed by the Consuls-General or Consuls, their chiefs.

The German Consular officer shall have under his protection, superintendence and control, the interests of all subjects of all subjects of the Contracting German States, who reside or who arrive in Siam. He shall conform to all the provisions of this Treaty himself, and enforce the observance of the same by German Subjects. He shall also promulgate and carry out all rules and regulations which are now or may hereafter be enacted for the observance of German citizens with regard to the conducting of their business and their due obedience to the laws of Siam.

Should the German Consular officer be absent, subjects of the Contracting German States visiting Siam or residing in it, may have recourse to the intervention of a Consul of a friendly nation, or they may address themselves directly to the local authorities, who then shall take means to secure to the said German subjects all the benefits of the present Treaty.

ARTICLE III

Subjects of the Contracting German States visiting Siam, or taking up their residence there, shall be allowed free exercise of their religion, and they shall be at liberty to build churches in such convenient localities as shall be consented to by the Siamese authorities; and such consent shall not be withheld without sufficient reason being assigned.

ARTICLE IV

Subjects of the Contracting German States wishing to reside in the Kingdom of Siam must be registered at the German

Consulate, and a copy of this registration must be furnished to the Siamese authorities. Whenever a subject of one of the Contracting German States has to recur to the Siamese authorities, his petition or claim must be first submitted to the German Consular officer, who shall forward the same, if it appear to him reasonable and conceived in proper terms, or else shall modify its contents.

ARTICLE V

Subjects of the Contracting German States, who may wish to take up their residence in Siam, shall, for the present, do so only in the city of Bangkok, or within a district, the boundaries of which, in accordance with the provisions of the other treaties concluded between Siam and foreign Powers, are as follows :

On the north:-the Bangputsa canal from its junction with the Chowpya river up to the old walls of the town of Lobpury, and a straight line from thence to the Pragnam landing-place near the town of Saraburi on the river Pasak.

On the east:-a straight line drawn from the Pragnam landing-place to the junction of the Klongkut canal with the Bangpakong river; and this river from thence to its mouth. On the coast between the Bangpakong river and the island of Srimaharajah German subjects may settle at any places within a distance of 24 hours from Bangkok.

On the south:-the island of Srimaharajah; the Seechang Islands and the city walls of Petchaburi.

On the western coast of the Gulf, German citizens may settle

at Petchaburi, and anywhere between that city and the river Meklong within a journey of 24 hours from Bangkok. From the mouth of the Meklong that river shall form the boundary up to the town of Rajpuri; from thence a straight line drawn to the town of Supannaburi, and thence to the mouth of the Bangputsra canal into the Chowpya river.

Nevertheless, German subjects may reside beyond these boundaries on obtaining permission to do so from the Siamese authorities.

All subjects of the Contracting German States are at liberty to travel and trade throughout the entire Kingdom of Siam, and to buy and sell all merchandize not prohibited, from and to whomsoever they please. They are not bound to purchase from, or to sell to officials or monopolists; nor is anybody permitted to interfere with them or hinder them in their business.

ARTICLE VI

The Siamese Government will place no restrictions upon the employment of Siamese subjects in any capacity whatever by German subjects. But when a Siamese subject belongs or owes service to some particular master, he may not engage himself to a German Subject without the consent of the same. Should he however do so, the contract for services is to be looked upon as concluded for three months only, unless a still shorter period should have been agreed upon, or the German subject be willing to discharge the Siamese at once, and during this period the German subject is bound to pay two-thirds of the stipulated wages, not to the Siamese in

his employment, but to the person to whom he belongs or owes services.

If Siamese in the employment of a German subject offend against the laws of Siam, or if any Siamese offenders or fugitives take refuge with a German subject in Siam, the German Consular officer shall, upon proof of their guilt or desertion, take the necessary steps to ensure their being delivered up to the Siamese authorities.

ARTICLE VII

Subjects of the Contracting German States shall not be detained against their will in the Kingdom of Siam unless the Siamese authorities can prove to the German Consular officer that there are lawful reasons for such detention.

Within the boundaries fixed by Article V of this Treaty, subjects of the Contracting German States shall be at liberty to travel without hindrance or delays of any kind whatever, provided they are in possession of a passport signed by their Consular officer, containing in Siamese characters their names, profession, and a description of their person, and countersigned by the competent Siamese authority. Should they wish to go beyond the same limits and travel in the interior of the Kingdom of Siam, they shall procure for themselves a passport, which shall be delivered to them at the request of the Consular officer by the Siamese authorities, and such passport shall not be refused in any instance, except with the concurrence of the Consular officer of the

Contracting German States.

ARTICLE VII

Within the limits specified in Article V Subjects of the Contracting German States may buy and sell, take or let on lease land and plantations, and may build, buy, rent, sell or let houses. The right, however, of owning land situated: 1. On the left bank of the river, within the city of Bangkok proper and on the piece of ground between the city-walls and the Klong-padung-krung-krasem canal; and, 2. On the right bank of the river, between the points opposite the upper and the lower mouth of the Klong-padung-krung-krasem cannal, within a distance of two English miles from the river, shall only belong to such as have received a special permission from the Siamese Government or have spent ten years in Siam. In order to obtain possession of such property, German subjects may make an application through the Consular officer to the Siamese Government, which thereupon will appoint a functionary, who, jointly with the Consular officer, shall equitably adjust and settle the amount of the purchase-money, and make out and fix the boundaries of the property. The Siamese Government will then

convey the property to the German purchaser. All landed property of German subjects shall be under the protection of the District Governor and the local authorities, but the proprietors shall conform in ordinary matters to all equitable directions proceeding from the said authorities, and shall be subject to the same taxation, as the subjects or citizens of the most favoured nation.

Subjects of the Contracting German States shall be at liberty to search for and open mines in any part of Siam, and the matter being distinctly set forth to the consul, he shall, in conjunction with the Siamese authorities, arrange such suitable conditions and terms, as shall admit of the mines being worked. German subjects shall likewise be permitted to engage in and carry on in Siam any description of manufacture not contrary to law, upon like reasonable terms arranged between the Consul and the Siamese authorities.

ARTICLE IX

When a subject of one of the Contracting German States residing permanently or temporarily in the Kingdom of Siam has any cause of complaint or any claim against a Siamese, he shall first submit his grievances to the German Consular officer, who, after having examined the affair, shall endeavour to settle it amicably. In the same manner when a Siamese shall have a complaint to make against any German subjects, the Consular officer shall listen to his complaint and try to make an amicable settlement; but if, in such cases, this prove impossible, the Consular officer

shall apply to the competent Siamese functionary, and having conjointly examined the affair, they shall decide thereon according to equity.

ARTICLE X

If a crime or an offence be committed in Siam, and the offender be a subject of one of the Contracting German States, he shall be punished by the Consular officer in conformity to the respective German laws, or be sent to Germany for punishment. If the offender be a Siamese, he shall be punished by the Siamese authorities according to the laws of the country.

ARTICLE XI

Should any act of piracy be committed on vessels belonging to one of the Contracting German States on the coast or in the vicinity of the Kingdom of Siam, the authorities of the nearest place, on being informed of the same, shall use all means in their power towards the capture of the pirates and the recovery of the stolen property, which shall be delivered to the Consular officer, to be restored by him to the owners. The same course shall be followed by the Siamese authorities in all acts of pillage and robbery directed against the property of German subjects on shore. The Siamese Government shall not be held responsible for property stolen from German subjects, as soon as it be proved that it has employed all means in its power for the recovery of the same; and this principle shall equally hold good with regard to Siamese subjects living under the protection of one of the Contracting

German States, and to their property.

ARTICLE XII

On the German Consular officer sending a written application to the Siamese authorities, he shall receive from them every aid and support in detecting and arresting German sailors or other subjects, or any individuals under the protection of a German flag. The German Consular officer shall also, at his request, receive from the Siamese authorities every necessary assistance and a sufficient force to give due effect to his authority over German subjects and to keep up discipline among German shipping in Siam. In like manner, whenever a Siamese guilty of desertion or any other crime should take refuge in the house of a subject of one of the Contracting German States, or on board of a German vessel, the local authorities shall address themselves to the German Consular officer, who, on proof of the culpability of the accused, shall immediately authorize his arrest. All concealment and connivance shall be carefully avoided by both parties.

ARTICLE XII

Should a subject of one of the Contracting German States engaged in business in the Kingdom of Siam become bankrupt, the German Consular officer shall take possession of all his goods, in order to distribute them proportionately among the creditors, for which end he shall receive every aid from the Siamese authorities; he shall also neglect no means to seize on behalf of the creditors all the goods which the said bankrupt may possess in other

countries. In like manner in Siam the authorities of the Kingdom shall adjudicate and distribute the effects of Siamese subjects who may become insolvent in their commercial transactions with subjects of the Contracting German States.

ARTICLE XIV

Should a Siamese subject refuse or evade the payment of a debt to a German subject, the Siamese authorities shall afford the creditor every aid and facility for recovering what is due to him. In like manner the German Consular officer shall give every assistance to Siamese subjects for recovering debts which may be due to them from subjects of the Contracting German States.

ARTICLE XV

In case of the decease of one of their respective subjects in the dominions of the one or the other of the High Contracting Parties, his property shall be delivered unto the executor of his will, or if none have been appointed, unto the family of the deceased or unto his partners in business. If the defunct possesses neither a family nor partners in business, his property shall, in the dominions of both of the High contracting Parties, be placed, as far as the laws of the land permit it, under the charge and control of the respective Consular officers, in order that these may deal with it in the customary manner according to the law and usages of their country.

ARTICLE XVI

Men-of-war belonging to one of the contracting German

States may enter the river and anchor at Paknam, but in case they intend to proceed to Bangkok, they must first inform the Siamese authorities, and come to an understanding with the same respecting the anchorage.

ARTICLE XVII

Should a German vessel in distress enter into a Siamese port, the local authorities shall offer every facility for her being repaired and revictualled, so that she may be able to continue her voyage. Should a German vessel be wrecked on the coast of the Kingdom of Siam, the Siamese authorities of the nearest place being informed there of, shall immediately afford every possible assistance to the crew, and take all measures necessary for the relief and security of the vessel and cargo. They shall thereupon inform the German Consular officer of what has taken place, in order that he may, in conjunction with the competent Siamese authority, take the proper steps for sending the crew home and dealing with the wreck and cargo.

ARTICLE XVIII

By paying the import and export duties mentioned hereafter, vessels belonging to one of the Contracting German States, and their cargoes, shall be free in Siam of all dues of tonnage, pilotage, and anchorage or other whatsoever, as well on their arrival as their departure. They shall enjoy all privileges and immunities which are or shall be granted to junks, Siamese vessels, or vessels of the most favoured nation.

ARTICLE XIX

The duties to be levied on merchandize imported into the Kingdom of Siam by vessels belonging to any of the Contracting German States, shall not exceed 3 per cent. on their value. They shall be paid in kind or in money at the choice of the importer. If the importer cannot agree with the Siamese Custom-House officers as to the value of the merchandize imported, the matter shall be referred to the Consular officer and a competent Siamese functionary, who, if they consider it necessary, will each invite one or two merchants to act as advisers, and will settle the difference according to justice.

After payment of the said import duty of 3 per cent., the merchandize may be sold wholesale or retail, free of any other charge whatsoever. Should goods be landed and not sold, and be again shipped for exportation, the whole of the duties paid on them shall be reimbursed; and in general no duty shall be levied on any cargo not sold. Nor shall any futher duties, taxes, or charges be imported good, after they have passed in to the hands of Siamese purchasers.

ARTICLE XX

The duties to be levied on Siamese produce either before or at the time of shipment, shall be according to the tariff annexed to the present Treaty. Every article of produce subject to duties of exportation according to this traff shall be free of all transit and other dues throughout the whole Kingdom of Siam;

and it is likewise agreed, that no Siamese produce which shall have paid transit or other dues, shall be subject to any tariff duty or other charge whatsoever, either before or at the time of shipment.

ARTICLE XXI

On paying the duties above mentioned, which are not to be augmented in future, subjects of the Contracting German States shall be at liberty to import into the Kingdom of Siam from German and foreign ports, and likewise to export for all destinations, all goods, which on the day of the signing of the present Treaty, are not the object of a formal prohibition or a special monopoly. The Siamese Government reserves to itself, however, the right of prohibiting the exportation of rice, whenever it shall find reason to apprehend a dearth in the country. But such prohibition, which must be published one month before being enforced, shall not interfere with the fulfilment of contracts made bona fide before its publication; German merchants shall, however, inform the Siamese authorities of any bargains they have concluded previously to the prohibition. It shall also be permitted that ships which have arrived in Siam at the time of the publication of the said prohibition, or are on their way to Siam from Chinese ports or from Singapore, if they have left these ports before the prohibition to export could be known there, may be laden with rice for exportation. Should the Siamese Government hereafter reduce the duties on goods imported or exported in Siamese or other bottoms,

vessels belonging to any of the Contracting German States which import or export similar produce, shall immediately participate in benefits accruing from such a reduction.

ARTICLE XXII

The Consular officers of the Contracting German States shall see that German merchants and seamen conform themselves to the regulations annexed to the present Treaty, and the Siamese authorities shall aid them herein. All fines levied for infractions of the present Treaty shall belong to the Siamese Government.

ARTICLE XXIII

The Contracting German States and their subjects shall be allowed free and equal participation in all privileges that may have been or may hereafter be granted by the Siamese Government to the Government, subjects or citizens of any other nation.

ARTICLE XXIV

After the lapse of 12 years from the date of ratification of this Treaty, the Contracting States may propose a revision of the Regulations and Tariff thereunto annexed, in order to introduce such alterations, additions and amendments, as experience may prove to be desirable. Notice of such an intention must, however, be given at least a year beforehand.

ARTICLE XXV

The present Treaty is executed in fourfold copies in the German, the Siamese, and the English language. All these versions have one and the same meaning and intention, but the English text

of the Treaty, so that if any different interpretation of the German and Siamese versions should ever occur, the English text shall determine the sense.

The Treaty shall take effect immediately, and its ratifications shall be exchanged at Bangkok within 18 months of the present date.

In witness where of the Plenipotentiaries named at the beginning have signed and sealed the present Treaty at Bangkok on the 7th day of the month of February, in the year of our Lord 1862, corresponding to the Siamese date of the 8th day of the 3rd moon in the year of the cock, the 3rd of the decade, and the 11th of the present reign, and the year 1223 of the Siamese civil era.

(L.S.) KROMMA LUANG WONGSA TEERAT SENNEET.

(L.S.) CHOW PHYA SURIWONGS SAMUHA PRAKALAHOME.

(L.S.) CHOW PHYA RAWIWONG MAHA KOSATIBODEE.

(L.S.) CHOW PHYA YOMARAT.

(L.S.) PRAYA MONTREE PRAKALAHOME FIGHNEAR.

(L.S.) COUNT OF EULENBURG.

Trade Regulations

1. The master of every ship belonging to one of the Contracting German States which comes to Bangkok to trade, must either before or after entering the river, as he may choose, report the arrival of his vessel at the Paknam Custom-House, and the number of his crew and guns, and the name of the port from whence he comes. As

soon as his vessel has anchored at Paknam, he shall deliver up all his guns and ammunition into the custody of the Custom-House officers, and a Custom-House officer will then be appointed to accompany the vessel to Bangkok.

2. Every merchant-vessel passing Paknam without discharging her guns and ammunition as directed in the foregoing regulation, will be sent back to Paknam to comply with its provisions, and will be liable to a fine not exceeding 800 ticals. After having given up her guns and ammunition, she will be permitted to return to Bangkok.

3. Whenever a German merchant-vessel shall have cast anchor at Bangkok, the master shall, unless a holiday intervenes, proceed within 24 hours to the German Consulate, and there deposit the ship's paper, bills of lading, &c., together with a true manifest of his cargo; and upon the Consular officer reporting these particulars to the Custom-House, permission to break bulk will at once be given by the latter. Should the Custom-House delay granting such permission for more than 24 hours, the Consular officer may give a permit, which shall have the same validity as if it proceeded from the Custom-House.

For neglecting to report his arrival, or for presenting a false manifest, the master will be liable to a penalty not exceeding 400 ticals; but he will be allowed to correct, within 24 hours after delivery of it, any mistake he may discover in his manifest, without incurring any penalty.

4. A German vessel breaking bulk, and commencing to discharge before having obtained due permission, or smuggling on the river or outside the bar, shall be subject to a penalty not exceeding 800 ticals, and to confiscation of the goods so smuggled or discharged.

5. As soon as a German vessel shall have discharged her cargo and completed her outward lading, paid all her duties, and delivered a true manifest of her outward cargo to the German Consular officer, a Siamese port clearance shall be granted to her; and in the absence of any legal impediment to her departure, the Consular officer will then return the ship's papers to the master, and allow the vessel to leave. A Custom-House officer will accompany the vessel to Paknam, and there she will be inspected by the Custom-House officers of that station, and will receive back from them the guns and ammunition previously delivered into their charge.

6. All Custom-House officers shall carry a badge, by which they can be distinguished when acting officially, and only two Custom-House officers shall be allowed on board a German vessel at one time, unless a greater number should be required to effect the seizure of smuggled goods.

(Here follow the signatures of the same Plenipotentiaries.
See p.155.)

Tariff of Import, Export, and Inland Duties to be levied on Article of Trade.

SECTION 1

The duty on goods imported into the Kingdom of Siam in vessels belonging to one of the Contracting German States, shall not exceed 3 per cent. on their value, and shall be paid either in money, at the choice of the importer.

No duty shall be levied on any cargo not sold.

SECTION 2

The under-mentioned article shall be free from inland dues or other taxes on production or transit, and shall only pay the following export duty :

		Tical.	Salunge.	Fuang.	Phais.	Per.
1	Ivory " " " " " "	10	"	"	"	Picul.
2	Gamboge " " " " " "	6	"	"	"	"
3	Rhinoceros horns " " " "	50	"	"	"	"
4	Cardamums, best " " " "	14	"	"	"	"
5	" abstand " " " "	6	"	"	"	"
6	Dried mussels " " " "	1	"	"	"	"
7	Pelicans' quills " " " "	2	2	"	"	"
8	Betel nut, dried " " " "	1	"	"	"	"
9	Krachi wood " " " "	"	2	"	"	"
10	Sharks' fins, White " " " "	6	"	"	"	"
11	" black " " " "	3	"	"	"	"

		Tical.	Salungs.	Fuang.	Phais.	Per.
12	Lukkrabau-seed " " "	"	2	"	"	"
13	Peacocks'tails " " "	10	"	"	"	100
14	Buffalo and cowbones " " "	"	"	"	3	Picul.
15	Rhinoceros hides " " "	"	2	"	"	"
16	Hide cuttings " " " "	"	1	"	"	"
17	Turtle shells " " " "	1	"	"	"	"
18	" soft " " " "	1	"	"	"	"
19	Beche de mer " " " "	3	"	"	"	"
20	Fish maws " " " " "	3	"	"	"	"
21	Kingfishers'feathers " "	6	"	"	"	100
22	Birds' nests, uncleaned " "	20 per cent.				
23	Cutch " " " " " " "	"	2	"	"	Picul.
24	Beyche seed(nux vomica)" "	"	2	"	"	"
25	Pungtarai seed " " " "	"	2	"	"	"
26	Gum benjamin " " " " "	4	"	"	"	"
27	Angrai bark " " " " "	"	2	"	"	"
28	Agilla wood " " " " "	2	"	"	"	"
29	Ray skins " " " " " "	3	"	"	"	"
30	Old deers'horns " " " "	"	1	"	"	"
31	Soft, and young ditto " "	10 per cent.				
32	Deer hides, fine " " " "	8	"	"	"	100
33	" common " " " "	3	"	"	"	"
34	Deer sinews " " " " "	4	"	"	"	"

		Tical.	Salungs.	Fuang.	Phais.	Ber.
35	Buffalo and cow hides "	1	"	"	"	"
36	Elephants' bones " " "	1	"	"	"	"
37	Tigers' bones " " " "	5	"	"	"	"
38	Buffalo horns " " " "	"	1	"	"	"
39	Elephants' hides " " "	"	1	"	"	"
40	Tigers' skins " " " "	"	1	"	"	Skin
41	Armadillo skins " " "	4	"	"	"	Picul.
42	Sticklac " " " " "	1	1	"	"	"
43	Hemp " " " " " " "	1	2	"	"	"
44	Dried fish, Plaheng " "	1	2	"	"	"
45	" Plasalit " "	1	"	"	"	"
46	Span wood " " " " "	"	2	1	"	"
47	Salt meat " " " " "	2	"	"	"	"
48	Mangrove bark " " " "	"	1	"	"	"
49	Rosewood " " " " "	"	2	"	"	"
50	Ebony " " " " " "	1	1	"	"	"
51	Rice " " " " " "	4	"	"	"	Koyan.
52	Paddy " " " " " "	2	"	"	"	"

SECTION 3

All other articles are exempted from export duties, but are subject to inland or transit dues, the present rates of which are not to be increased in future.

The rates for the following articles are:

For sugar, white, 2 salungs per picul.

For sugar, red, 1 salung per picul.

For cotton, cleaned and uncleaned, 10 per cent.

For peopper, 1 tical per picul.

For salt fish, puatu, 1 tical per 10,000.

For beans and peas, one-twelfth.

For dried prawns, one-twelfth.

For teel-seed, one-twelfth.

For silk, raw, one-twelfth.

For bees'-wax, one-fifteenth.

For tallow, 1 tical per picul.

For salt, 6 ticuls per koyan.

For tobacco, 1 tical 2 salungs per 1,000 bundles.

SECTION 4

Foreign coins, gold and silver in bars or ingots gold leaf, provisions, and personal effects may be imported or exported duty free.

Such Consular officers of the Contracting German States as shall be prohibited by their Government from engaging in trade, are at liberty to import, duty free, all objects of furniture, outfit, and consumption, they may require for their own private use.

SECTION 5

Opium may be imported duty free, but can be sold only to the

opium farmer or his agents. In like manner, guns and ammunition may only be sold to the Siamese Government, or with consent of the same.

(L.S.) KROMMA LUANG WONGSA TEERAT SENNEET.

(L.S.) CHOW PHYA SURIWONGS SAMUHA PRAKALAHOME.

(L.S.) CHOW PHYA RAWIWONG MAHA KOSATIBODEE.

(L.S.) CHOW PHYA YOMARAT.

(L.S.) PRAYA MONTREE PRAKALAHOME FIGHNEAR.

(L.S.) COUNT OF EULENTBURG.

คัดจาก กรมสนธิสัญญาและกฎหมายกระทรวงการต่างประเทศ, สนธิสัญญา
และความตกลงทวิภาคี ระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศและองค์การระหว่าง
ประเทศ (พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2511), หน้า 147 - 158

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พระราชสาส์นถึงพระเจ้ากรุงปรัสเซีย วันจันทร์ แรม 3 ค่ำ เดือนสาม ปีระกา
ตรีศก ศักราช 1223

ในสมเด็จพะปรเมนทรมหามงกุฎพระเจ้ากรุงรัตนโกสินทร มหินทรายุชยา ผู้เป็นใหญ่ในสยาม และประเทศราชที่ไกลเคียงต่าง ๆ คือ เมืองลาวกาว ลาวเฉียง เมืองกัมโพช เมืองมลายูหลายเมือง แลอื่น ๆ ขอคำนับเจริญทางพระราชไมตรีมายังสมเด็จพะเจ้ากรุงปรัสเซีย ซึ่งเป็นพระเจ้าแผ่นดินใหญ่ครุการพระราชไมตรีให้ทราบวา กอน เอวเลนเบ็ค ราชทูตของกรุงปรัสเซีย เป็นผู้ถือรับสั่งเข้ามาขอทำสัญญาทางพระราชไมตรีแลทางค้าขายในพระนครนั้น ไคเข้ามาดวยเรือกลไฟ 3 ลำ ของกรุงปรัสเซียถึงปากน้ำเจ้าพระยาแล้ว ก็ไคแจ้งความมายังเสนาบดี ฎวการต่างประเทศให้ทราบกอนวา เป็นราชทูตเชิญพระราชสาส์นของกรุงปรัสเซีย และเครื่องราชบรรณาการบางสิ่งเป็นของทรงยินดี มาถึงกรุงสยาม ๆ มีความยินดีไคสั่งให้เจ้าพนักงานจัดเรือกลไฟ 2 ลำ ลงไปรับกอนเอวเบนเบ็ค ราชทูตกับขุนนางผู้นอยเป็นคำคัมซึ่งมาดวยราชทูตนั้น ขึ้นมาให้อยู่ที่สมควรแล้ว กรุงสยามไครับพระราชสาส์นแลราชทูตของกรุงปรัสเซีย โดยเคารพอย่างเชนรับพระราชสาส์นแลราชทูตซึ่งมาแต่ประเทศใหญ่ แลการรับรองทั้งปวงก็แจ้งประจำอยู่แก่ใจของราชทูตแลขุนนางปรัสเซียที่มาแลวนั้น กรุงสยามทราบความถนัดทุกประการแล้ว มีความยินดียิ่งนัก ดวยความพระราชไมตรีอารีรักก่อนนอมแต่กรุงปรัสเซียมายังกรุงสยาม แลไคเห็นชอบตามความประสงค์ของกรุงปรัสเซียซึ่งกล่าวในพระราชสาส์น กรุงสยามจึงไคแต่งตั้งผู้ถือรับสั่งฝ่ายกรุงสยามทั้ง 5 มีนามปรากฏในหนังสือสัญญานั้นแล้ว ให้มีอำนาจอันเต็ม เพื่อจะไคเจรจาปรึกษาากับกอนเอวเลนเบ็ค ราชทูตฝ่ายกรุงปรัสเซีย ทานทั้ง 5 กับทูตก็ไคตั้งขอสัญญาต่าง ๆ ตามที่เห็นพร้อมกันทั้งสองฝ่ายโดยประสงควาควรนั้นทุกประการ การทำสัญญานั้นก็เป็นอันเสร็จแล้ว แลในรวางเวลาเมื่อทำสัญญาคางอยู่นั้น กอนเอวเลนเบ็คไคนำสิ่งของเครื่องราชบรรณาการบางสิ่ง คือ ราชสาส์นถวายลาถักษของกรุงปรัสเซียแลอื่น ๆ เป็นของทรงยินดีมาถึงกรุงสยาม ๆ ไครับไว้โดยทางไมตรี และยินดีชอบใจดวยสิ่งของเหล่านั้นเป็นมาก ขอแสดงความขอบใจยินดี มาถึงกรุงปรัสเซียให้ทราบดวย

กับคั้น กอนเอวเลนเบ็ค ราชทูตจะกลับคืนไป กรุงสยามจะส่งบจิตรเสียดไมตอม พระราชสาสนไม้ได้ เพราะมีความยินดียิ่งนักด้วยความไมตรีอารีรักษ์ก่อนน้อมซึ่งมีมาในพระราชสาสนกรุงปรัสเซียนั้น จึงขอแสดงยืนยันให้กรุงปรัสเซียทราบว่า กรุงสยามมีความยินดีคั้งนี้ จะขอรักษาทางพระราชไมตรีอันสนิทกับกรุงปรัสเซียสืบ ๆ ไปในภายนา ตลอดวันคั้นเดือน ปี ซึ่งจะเป็นเวลาชนมายุของกรุงสยาม แลลำดับพระราชวงษานวงษซึ่งจะสืบไปภายนา

พระราชสาสนนี้ ลงราชสัญญากรของกรุงสยาม ส่งมาแต่ทองพระโรงหลวงมีนามว่า พระที่นั่งอนันตสมาคมในพระบรมมหาราชวัง กรุงรัตนโกสินทร มหินทรายุทธยาบรมราชธานี ตั้งอยู่ในประเทศบางกอก ในคิตีที่ ของจันทรมาศ ชื่ออนาคัน เป็นเดือนที่สามในรกฎหนาว ในประกาศนักษัตรตรีศก ศักราชโหนดสยาม 1223 ตรงกันกับกำหนดกาลตามค้ำเนินพระอาทิตย์อย่างยุโรป เป็นวันที่ในเดือนเฒวารี คฤศศักราช 1862 เป็นปีที่ 11 แลวันที่ 3932 ในรัชกาลประจุบันนี้

คัดจาก ทจช. เอกสารตัวเขียนเย็บเล่ม พระราชสาสนรัชกาลที่ 4 หน้า 326-332

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค.

ปฐมวัยแห่งพุทธศาสนาเจริญทางพระราชไมตรี

เมื่อ พ.ศ. 2404

หมายรับสั่ง

เรื่องตอนรับทูตปฐมวัย

ฉบับที่ 1

เรื่องจัดของไปรับทูตปฐมวัย

ควยเจ้าพระยาวังศรมหาโกษาธิบดี รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สั่งว่า พระเจ้าแผ่นดินปฐมวัยแห่งพุทธศาสนาเข้ามาเจริญทางพระราชไมตรี ทำหนังสือสัญญากับกรุงเทพฯ เข้ามาควยเรือรบ 3 ลำ โปรดเกล้าฯ ให้จัดสิ่งของออกไปพระราชทานทูตและขุนนางทหารนายไพร่ รับพระราชทานที่เรือรบนอกสันดอนตามอย่างธรรมเนียมบ้านเมืองเป็นไมตรีกันนั้นได้พระราชทานไปลำ 1 แล้ว ยังอีก 2 ลำโปรดเกล้าฯ ให้จัดสิ่งของเติมอีกนั้นให้พระคลังในซ้ายจัดนำตาลทรายขาวหนัก 25 หาบ ไหกรมทาชายจัดใบชาหีบใหญ่ 4 หีบ ไหกรมนาจักขาวสารรวมหอมขาวใส่กระสอบ 3 เกวียน ให้พระคลังราชการจัดนำมันมะพร้าวหนัก 15 หาบ ไหกรมพระคลังสินค้าเจ้าภาษีจัดปลาตากแห้ง 30 หาบ จัดเผือกมัน 30 หาบ จักหักทอง 600 ผด และให้เจ้าพนักงานทั้งนี้จัดสิ่งของไปพระราชทานทูตที่ตักหลวงหน้าวัดประยุรวงศาราม แต่ ณ วันศุกร์ เดือนนี้ ขึ้น 3 ค่ำ ประกาตรีศก เมื่อเอาสิ่งของไปหักทูตนั้น ให้บอกบัญชีที่เวรกรมทากอนอย่าให้ขาดตามรับสั่ง

ฉบับที่ 2

เรื่องมีละครที่หลวงสนามหลวงให้ราชทูตปฐมวัยดู

ควยเจ้าพระยาวังศรมหาโกษาธิบดีรับพระราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณาโปรด

เกล้าฯ สั่งว่า กำหนดจะไคมีละครที่ทุ่งสนามหลวง ๗ วันพลุหัดดับตี เดือน 3 ขึ้น 13 ค่ำ เพลา
เช้า โปรดเกล้าฯ ให้ทหารราชทูตและขุนนางปฎูเซีย ไปคู่ละครให้เป็นพระเกียรติยศกับแผ่นดิน
เหมือนอย่างราชทูตเข้ามาแตกอน ให้เกณฑ์ยกเวนเลขนายคาน นายกองประจำการในหมู่
หามแคร์ กันสัณฑ์รับราชทูตนั้นเกณฑ์ และให้หญิงตองเกณฑ์ทั้งนี้เอาตัวเลขส่งให้แกรราชยาน
แคว้นพุทธ เดือน 3 ขึ้น 13 ค่ำ เพลาบ่าย จะไคจ่ายเครื่องแต่งตัวให้ รุ่งขึ้น ๗ วันพลุหัดดับตี
เดือน 3 ขึ้น 14 ค่ำ เพลาเช้า ให้หามแคร์ตามรับสั่ง กองนาวาพลาญโยค 10 คน กอง
หลวงวิจารณ์โกศา 10 คน กองหลวงราชอุทธานนท์ 7 คน กองหลวงคชสีทธิ 5 คน กอง
พระราชฐานบริคุศทำทิม 7 ศาลา 5 (รวม) 12 ขางหลวง 8 (รวม) 20 (รวม) 32
(รวม) 52 กันสัณฑ์ กองพระราชฐานบริคุศ 5 กองหลวงรามรักษา 5 ทำพระที่นั่ง
อนึ่ง ในกองพระพิพิธสาส์ 3 (รวม) 10 (รวม) 13 คน

ฉบับที่ 3

เรื่องจัดเสียบึงให้เรือเสพลหายไปส่งทูตนอกสันคอง
และให้ไปรับทูตที่เพชรบุรีด้วย

ด้วยเจ้าพระยาวิวงค์มหาโกษาธิบดี รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ สั่งว่า ให้แต่งเรือพระที่นั่งเสพลหายไมตรี คอยรับพระราชสาส์นที่คึกแซกเมือง
แล้วรับพวกขุนนางปฎูเซียไปควย แล้วให้เรือพระที่นั่งเสพลหายไมตรีเลยไปรับทูตที่เมืองเพชรบุรี
เอามาส่งที่เรือรบนอกสันคองนั้น ให้กรมนาเอาข้าวสารอย่างดี 15 ถัง ไปส่งไปจ่ายให้คลัง
สรรพากรนอกจัดปลาแห้ง 50 หาง จัดปลาใบไม้ 500 ถัว จัดปลาเกลือ 50 ถัว จัดปลา
ย่าง 50 ไม จัดผักเขียว 25 ผล จัดผักเหลือง 25 ผล เป็น 50 ผล จัดมันเทศ 20 ซังจีน
ให้คลังราชการจัดน้ำมันมะพร้าว 100 ทะนาน ให้จัดน้ำมันมะพร้าวอย่างใส 50 จัดอย่าง
กลาง 50 เป็น 100 ทะนาน จัดไต้เหนือ 1,000 ลำ ให้คลังในชายจัดน้ำตาลทราย 10
ซังไทย จัดใบชาอย่างดี 50 หล จัดฟองเบ็ดจึก 500 ฟอง จัดฟองเบ็ดเค็ม 500 เป็น
1,000 ให้เจ้าพนักงานถ่านตะบูน 3 หาบภาษีพื้น พื้นตะบูน 3,000 คูน ให้คลังสินค้าจัด

กระสอบ 2 กระสอบ. ซึ่งสั่งมา ทั้งนี้ ให้เจ้าพนักงานจัดเอาสิ่งของทั้งนี้มาส่งที่งานจมน้ำสรรพ
เพชภักดี แต่ ณ วันอาทิตย์ เดือน 3 แรม 2 ค่ำ เพลาค่ำ อย่าให้ขาดไปตามรับสั่ง

ฉบับที่ 4

เรื่องแหพระราชาสันไปส่งราชทูตปรูเซีย
ที่ตึกหน้าวัดประยูรวงศ์

ด้วยเจ้าพระยาวรวิวัฒน์มหาโกษาธิบดี รับพระบรมราชโองการใต้เกล้า ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ สั่งว่า พระเจ้าแผ่นดินปรูเซียแต่งให้คอลลอยเสนเบ็คเป็นราชทูต เชิญพระราช
สาส์นขอทำหนังสือสัญญาเป็นทางพระราชไมตรีกับกรุงเทพฯ ได้ทำหนังสือสัญญาเสร็จแล้ว กำหนด
จะไคแหพระราชสาส์นลงไปให้ราชทูตที่ตึกหลวงหน้าวัดประยูรวงศ์อาราม ๓ วันจันทร์ เดือน 3
แรม 3 ค่ำ เพลาค่ำ ให้เกณฑ์ยกเอาเลขนายคานนายกอง ประจำการในหมู่ท้องวัง ใหญ่
เครื่องสูงที่กลองชนะ หามราชยาน ปี่พาทย์ พายเรือเอกชัย เรือศรีรูปสัตว์ เรือแม่เป็น
อันมากนั้นเกณฑ์และใหญ่ซึ่งต้องเกณฑ์ทั้งนี้เอาตัวเลขส่งให้แก่เจ้าพนักงานนายเรือแต่ ณ วันอาทิตย์
เดือน 3 แรม 2 ค่ำ จะไคยกเรือลงจ่ายเครื่องแต่งตัวให้ ครั้นรุ่งขึ้น ๓ วันจันทร์ เดือน 3
แรม 3 ค่ำ เวลาเช้า จะไคพายเรือเซากระบวนแหพระราชสาส์นทางบกทางเรือทั้งสองกระ
บวน อย่าให้ขาดไคตามรับสั่ง บก 202 เรือ 430 (รวม) 632 คน

ตำรวจในชาย ตำรวจในขวาถือธงมังกร กองพระมหามนตรี 11 กองหลวงสุทธา
พิทักษ์ 15 นายหมู่ 4 (รวม) 30 ตำรวจในชาย ตำรวจในขวา ถือธงมังกร กองพระมหา
เทพ ท่าโรงมา 5 กองพระพิเรนทร์เทพ 5 กองพระราชฐานบริคุตศาสา 5 กองนายแจ่ง 7
กองขุนทรงฤทธิ 4 ในหมู่ 4 รวม 30 ตำรวจนอกชายตำรวจนอกขวาถือธงมังกร กองพระ
อภัยสุรินทรรักษ์ 6 กองพระราชโยธาเทพ 4 กองหลวงเสนาภิมุข 3 กองหลวงเทพเคซ 3
ในหมู่ 4 (รวม) 20

สนมชายสนมขวาถือธงมังกร กองพระราชโยธาเทพ 3 กองขุนอินทรรักษ์ 7
กองขุนภักดีอาษา 3 กองขุนโยธานุรักษ์ 3 ในหมู่ 4 (รวม) 20

พายเรือโต คลังสินค้า กองพระยานาวาพลานโยค 15 กองขันศรีสังหาร 5 กอง
พระราชฐานบริคุต คำหนักน้ำ 10 (รวม) 30

พายเรืออสุรวายุกัมภ์ กองหลวงพลาศัย การ...5 ...6 (รวม) 11 กองขุนรณ
ฤทธิพิชัย การวัด 6 ... 6 (รวม) 12 กองหลวงมนตรีรักษา 6 กองพระพิพิธภูบาล 5 กอง
หลวงเสนพล 6 กองหลวงพิพิธรมณเพียร 6...8 ...7 ... (รวม) 40

พายเรือโต คลังสินค้า กองหลวงวิจารณ์โกษา 15 กองหลวงอเรนทรชาติสังหาร 7
กองพระราชฐานบริคุต ท่าทิม 8 (รวม) 30 ตีกระเชียงแขง 2 ลำ กองขุนจิตรจอมรามภูรี
10 กองหลวงอิทโรคม 8 กองขุนฤทธิพิชัย 8 กองพระอินทรเกษ 8 กองพระมหาเทพว 11
กองพระเทพณัฐ 5 (รวม) 50

ฉบับที่ 4

เรื่องราชทูตปรุเข็กราบถวายบังคมลา
ให้จัดการรับรองให้พร้อมทุกหน้าที่

ด้วยเจ้าพระยารวิวงศ์มหาโกษาธิบดี รับพระบรมราชโองการใส่เกล้าฯ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ สั่งว่า คอลออยเลนเบ็ตราชทูตจะไคเข้าเฝ้ากราบถวายบังคมลา รับพระราชดำสับ
ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม ณ วันจันทร์ เดือน 3 แรม 3 ค่ำ ปีระกาตรีศก นั้น ให้เกณฑ์เรืออสุร
วายุภักษ์ รับทูตลำหนึ่ง ให้คาคหลังคามีสื่อออนมีหมอนมีพรมพร้อม ให้บรรจุพลพายใส่เสื่อแฉง
หมวกแฉงให้ครบกระทง ลงไปรับคอลออยเลนเบ็ตราชทูต ที่ตึกพักหน้าวัดประยูรวงศาราม ณ
วัน จันทร์ เดือน 3 แรม 3 ค่ำ เพล่าเที่ยง มาขึ้นประตูท่าพระ แล้วให้คอยรับคอยส่งถวาย
ให้ถึงเรือ ให้ชาวพระราชยานจัดแครงจัดเก้อตามธรรมเนียม 10 แครง ให้รับสัปทนคนหาม
ให้พร้อม มาคอยรับทูตที่ท่าพระเข้าประตูทเวาพิทักษ์ ให้คอยรับคอยส่งตามเคย
อนึ่ง ให้พนักงานโตะเก้อจัดโตะเก้อมาตั้งที่เกงทูตพักให้พอ
อนึ่ง ให้ขุนทินบรรณาการขุนธารก้านัด จัดหมากบุหรี จัดคนโหนด จัดถวายแก้ว
มาตั้งให้ทูตรับพระราชทานที่เกงรับทูตตามเคย

ลี้ตำราจหามพระราชยาน กองพระอภัยสุนทรรักษ์ 8 ทามปีพาทย์ 2 สำหรับ นาย
 ประคูนายนายประคูนว 8 อภิรมเชิญเครื่องสูงสัปทน กองพระรามพ้อมชัยระเบียง 7 นาย
 ประคูน 2 กองนันทะพิชัยชาญสิทธิ์ 5 กองขันชัยสรฤทธิ 5 (รวม) 17 ที่กลองชนะ กองขุน
 วิเศษสงคราม 5 กองพันเชือก 15 ซางดาง 10 (รวม) 30

ราชยานหามเจดียงน้อย หามแคร 10 แคร 40 กองพระราชฐานมริศุด คืด 6 กอง
 หลวงยี่สานประเวสน์ 6 กองหลวงวิเศษสุริยงค์ 6 กองหลวงไกรสรเกษ 6 กองขุนพรหม
 รักษา 7 กองหลวงมนทานุโยค 5 กองหลวงราชฤทธานนท์ กองหลวงวิชิตสรไกร 5 (รวม)
 8 (รวม) 44

หามมโหระทึก นายประคูนาย นายประคูนว กองหลวงราชสิทธิ์ 4 เป็พายเรือเอกชัย
 30 เรือศรี 30 กองพระอนุรักษโยธา 12 กองหลวงพลพ่ายกรีธา 10 เป็พายประจำท่า 21
 กองพระอภัยรณฤทธิ โรงเงิน 6 เกง 3 (รวม) 9 กองหลวงอภิบาลภูวนารถ 8 (รวม) 60
 พายเรือเทรอาสาในกรมวังซ้าย กองพระพิเศษสงคราม 11 กองหลวงสลกพิมาน 11 กอง
 หลวงอภัยพิทักษ์ระเบียง 7 กองพระอิศรารักษ์ 6 (รวม) 35 กองพระอินทราทิตย์ 2 การ...
 10 พายเรือเทรอาสาในกรมวังขวา กองพระรามพิชัยโรงทหาร 10 กองหลวงประสูต
 สำแดงฤทธิ 10 กองหลวงเจตียนุรักษ์ 6 กองพระองค์เจ้ากุมเรศ 6 กองหมื่นประจักษ์
 ราชกิจ 3 (รวม) 35

พายเรือตั้งแถวหัดซ้าย กองพระพิพิธเศษ 16 กองพระมหาเทพ 13 หอง 6 กอง
 ขุนราชกิจปรีชา 10 กองหลวงราชวรานุรักษ์ 8 (รวม) 40 พายเรือตั้งอาสาในกรมท้าวซ้าย
 กองหลวงศรีทรงยศ 4 กองหลวงวิสุตรสมบัติ 4 กองขุนนราฤทธิไกร 4 กองหมื่นรุด 4
 กองหมื่นนักษิ 4 (รวม) 20 กองหลวงอนุรักษนักษิ 8 กองหม่อมเจ้าหุน 7 (รวม) 35 กอง
 หลวงนราเรืองเศษ 2 พายเรือตั้งแถวหัดขวา กองขุนชาติวิชา 16 กองหลวงวงศาธิราช
 5 กองหลวงอุเบนทรพิทักษ์ 5 กองหลวงรามรักษาคำหนักน้ำ 5 กองหลวงไกลาศ 4 (รวม)
 40

พายเรือตั้งอาสาในกรมท้าวขวา กองหลวงชินศรีรักษา 8 กองหมื่นภูบาลมริรักษ์ 5
 กองหลวงรักษานาด 8 กองขุนวิเศษสมบัติ 8 กองขุนฉลาญไพโรธ 6 กองหลวงพิทักษ์โยธา 2
 (รวม) 35

อนึ่ง ให้พันพยุ พันเทพราช จ่ายเลขใหญ่ทองเกณฑ์ให้พอ
 อนึ่ง ให้อาสาขี้นพรมที่ใหม่งามดีต่อชาวพืมานอากาศ มาปูที่เก๋งทุกพัก เห็นอพระที่นั่ง
 สุธโรศวรวิทย์ ให้เต็มอย่าให้ขาดใดตามรับสั่ง

ฉบับที่ 5

เรื่องราชทูตจะออกไปเพชรบุรี โดยเรือแจวเรือพาย

ควมมีรับสั่งพระเจ้าอนงยาเธอ กรมหลวงวงศาธิราชสนิท โปรดเกล้าฯ สั่งว่า ราชทูต
 ปรูเซียซึ่งเข้ามาจำเริญทางพระราชไมตรีมาพักอยู่ที่คอกแขกเมือง ณ วันจันทร์ เดือน 3 แรม 3 ค่ำ
 เพลาเช้า ราชทูตจะออกไปเที่ยวเล่นเมืองเพชรบุรี ให้ฝีพายจัดเรือให้ราชทูตสองลำ ให้
 เกณฑ์ยกเอาเลขนายคานนายกองประจำการในหมแจวเรือ พายเรือราชทูตไปเมืองเพชรบุรีนั้น
 เกณฑ์และใหญ่ซึ่งตองเกณฑ์ทั้งนี้เอาตัวเลขส่งให้แกฝีพาย ณ วันอาทิตย์ เดือน 3 แรม 2 ค่ำ
 จะใดจัดแจวยกเรือลง ครั้นรุ่งขึ้น ณ วันจันทร์ เดือน 3 แรม 3 ค่ำ เพลาเช้า จะใดแจว
 พายเรือราชทูตไปเมืองเพชรบุรี ไปกว่าจะกลับมา อย่าให้ขาดใดตามรับสั่งฯ

ฝีพายแจวเรือพาย เรือราชทูตไปเมืองเพชรบุรี 2 ลำ ๆ ละ 20 คน กองหลวงศรี
 คงยศ 2 กองหลวงอินทรมบัติ 2 กองขุนนราฤทธิไกร 2 กองหมื่นภักดี 2 กองหมื่นรุก 2
 กองพระพิพิธเคชะ 8 กองขุนชาติวิชา 8 กองหลวงทินศรีรักษา 3 กองพระมหาเทพ 13
 หอง 3 กองพระอนุรักษโยธา 6 กองหลวงพลกายกรีธา 2 (รวม) 8 (รวม) 11 (รวม)
 29 (รวม) 40 คน ๗ สมเด็จพระเจ้าฟ้ารับสั่งให้จ่ายคนทามแควรับแขกเมือง 10 แคว กอง
 พระยานนาวาพลาญโยค 8 กองหลวงวิจารณ์โกษา 8 กองพระราชโยธาเทพ 6 กองขุนอินท
 รักษา 6 กองพระรามพิชัย 4 กองหลวงเจตียนุรักษ์ 4 (รวม) 12 (รวม) 28 (รวม)
 40 คน บอคนายกานแล้ว

ใสนวมกหนังสือเป็นร่างแคงแหหน้า 40 และใหญ่ทองเกดทั้งนี้ ผู้ใดควนจะรับก็ให้ไปรับเลข
 คอพันพุด พันเพราชาติให้ครบจำนวน เบิกเสื้อเบิกหมวกเบิกธงเบิกเกี้ยวลาย ตลอดจนพระคลัง
 เสื้อคลังหมวกคลังธง แดกยูแหเดินเท้าใให้มารับเสื้อครุยลำพอก ที่วังสมเด็จพระเจ้านองยาเชอ
 เจ้าฟ้ามหามาลา ใให้ชาวพระคลังเสื้อคลังหมวกคลังธง จายเสื้อจายหมวกจายธงจายเกี้ยว
 ลาย ใหญ่ทองเกดที่ให้ครบจำนวนทั้งกระบวนบกกกระบวนเรือ

อนึ่ง ใให้เกณฑ์ชาวหลวงเป็นคู่เคียงพระราชสาสน์ ที่หน้าพระที่นั่งอนันตสมาคมนั้น เกด
 กรมทาลหลวงรักษาสมบัติ 1 หลวงอินทโรษา 1 เป็น 2 เกดกรมทาท พระพิพิธสาดี 1
 หลวงศรีทิพโภชน 1 เป็น 2 เกดกรมเบือ่ง หลวงสวัสดิ์คินคเรศ 1 หลวงวิเศษธานี 1 เป็น 2
 เกดทอสากรมวัง หลวงวิเชียรไทยชน 1 หลวงสกลพิมาน 1 เป็น 2 เกดกรมสมกลาง
 หลวงภูเบนทรสิงหนาท 1 หลวงอเรนทรชาติ 1 เป็น 2 ึ่งสมปักลาย ใเสื้อครุยขาวใ
 ลำพอกขาว รวมเป็น 10 คน และใหญ่ทองเกดทั้งนี้ เรงมาคอยเตรียมแหพระราชสาสน์
 ที่หน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม แต่ ๗ วันจันทร์ เดือน 3 แรม 3 ค่ำ เพลาเที่ยง แลวแหง
 ไปส่งที่เรือพระที่นั่งเอกชัยประศูทหาพระใให้พร้อมทันกำหนด

อนึ่ง ใให้ชาวพระคลังแสงสรรพยุทธแคงเกดที่หาพระใให้งามดี เรงแคงแต่ ๗ วันจันทร์
 เดือน 3 แรม 3 ค่ำ เพลาเที่ยง ใให้ทันตามกำหนด

อนึ่ง ใให้เกณฑ์แหพระราชสาสน์ทางเรือั้น เกดที่เรือเอกชัยรับพระราชสาสน์ 1
 เรือศรีคาคหลังคาญกมานทอง บรรทุกกำปั่นบรรณาการลำ 1 เกดที่อาลักษณ์รับพานทอง 2 ชั้น
 ตลอดจนพระคลังมหาสมบัติลงเรือพระที่นั่ง เกดที่เอกชัยรับพระราชสาสน์ตั้งบนบุษบก เกดที่
 อาลักษณ์ลงเรือรักษาพระราชสาสน์ เป็น 2 คน เกดที่ชาวพระมาลา ชาวพระภูษา เชิญพระ
 กลดลงเรือพระที่นั่งเอกชัยกับพระราชสาสน์องค์ 1 แลวกับทางบกที่หาพระควยองค์ 1 เกดที่
 เรือตั้งเป็นคู่ชัก 2 ลำ เกดที่เรือเหราดองลอยสินธุ์ 1 เรือเหราลินลาสมุทร 1 เป็น 2
 เรือโตะมั่งคลื่น 1 เรือโตะผืนสมุทร 1 เป็น 2 เกดที่เรือสาังกำแพงหาญ 1 เรือสาางชาย
 ชลสินธุ์ 1 เป็น 2 ลำ 6 ลำใมีกลดมีคาคหลังคา แหไปหาเรือคู่ชัก เกดที่เรือแซ่ จาปี 1
 จากลอง 1 เป็น 2 เรือกลองชนะ 5 คู่ ลงเรือโตะเรือสาางเรือเหรา 12 คน เกดที่แตร
 งอน 6 แตรฝรั่ง 4 แตรดั่งซ 2 ลงเรือตั้ง 12 คน เกดที่ปี่พาทย์ลงเรือโตะเรือสาาง

เรือเหรา 2 ลำรับ เกณฑ์เรือโตเรือสาธเรือเหราลำละ 2 คน ใสขงมังกรเรือกันยาข้าราชการ
การลำละคน เกณฑ์โหรที่กลงเรือคั้ง 2 ลำรับ เกณฑ์เครื่องสูงลงเรือเอกชัย เครื่องสูง
หน้า 3 วง เครื่องสูงท้าย 2 วง บังสุรย์มั่งแทรก หัวจมน้ำจวดงเรือพระที่นั่งเอกชัยเป็น
นักส่างนงสมปักลายใสเลือกุยใสลำพอกขาว ถือองหักของขวาง 2 คน นังมาคีนตองนงสมปัก
ลายใสเลือกุยใสลำพอก 6 คน และให้เจ้าพนักงานทั้งนี้ไปรับเลขคอปันพิศ พันเทพราช มา
บรรจุเรืออิหกรบกระทง พลพายใสเลือกุยใสหมวกแดงจงทุกคน และใหญ่ตองเกณฑ์เบิกเลือก
เบิกหมวกเบิกขงเบิกกางเกง คอพระคลังเลือกคั้งหมวกคั้งขง แล้วใหมาคอยพร้อมกันที่ท่าพระ
รับแพพระราชสาส์นลงไปส่งที่ศีกรับทูตหน้าวัดประยูรวงศาราม แต่ ๗ วันจันทร์ เดือน 3 แรม
3 ค่ำ เพลาเที่ยง จงทุกพนักงานใหนั้นกำหนด

อนึ่ง ให้พันพิศ พันเทพราช จ่ายเลขใหญ่ตองเกณฑ์ใหกรบจำนวน ทั้งกระบวนก
กระบวนเรือ

อนึ่ง ให้เกณฑ์เรือกันยาข้าราชการ เป็นเรือกำกับแพพระราชสาส์นนั้น เกณฑ์พระบรม
มหาราชวัง กรมมหาดไทย 2 กรมพระกลาโหม 2 กรมวัง 1 กรมเมือง 1 กรมนา 1
กรมทนาย 1 ขวา 1 เป็น 2 กรมพระคลังมหาสมบัติ 1 กรมพระสัสดี 1 กรมล้อมพระ
ราชวัง 1 กรมคลังสินค้า 1 รวมเป็น 13 เกณฑ์พระบวรราชวัง กรมมหาดไทย 1 กรม
พระกลาโหม 1 กรมเมือง 1 กรมวัง 1 กรมนา 1 กรมท่า 1 กรมพระสัสดี 1 กรม
พระคลังมหาสมบัติ 1 กรมล้อมพระราชวัง 1 เป็น 9 รวมเป็น 22 ลำ ใหมบรรจุพลพายใ
ครบกระทง ใหขุนหมื่นเป็นนายลำด้วยลำละคน ใหมเลือกอนมีพรมีเบาะปูใหมหมอนอิง
ผูกผ้าหน้าโขนมานมั้งแดด ใหเบิกขงมังกรปักลำละคนจงทุกลำ ใหเร่งไปพร้อมกันที่ท่าพระ
แต่ ๗ วันจันทร์ เดือน 3 แรม 3 ค่ำ เพลาเที่ยงใหนั้นกำหนด แล้วใหญ่ตองเกณฑ์ทั้งนี้ เร่ง
จัดแจงกระบวนแพทางบกทางเรือ ใหพร้อมกันกำหนดจงทุกพนักงาน ถาสงสัยสิ่งใคก็ใหไปเฝ้า
ทูลถามสมเด็จพระเจาองยาเธอ เจาฟ้ามหามาลา อยาใหขาดใคตามรับสั่ง

คัดจาก "ทูตฝรั่งในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์", ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 62
(พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2506), หน้า 347 - 361

ภาคผนวก ง.

อัครราชทูตไทยประจำกรุงเบอร์ลิน

1. พระยาคำรงราชพลขันธ์ (นกแก้ว คชเสนี) ตั้งวันที่ 9 พฤษภาคม พ.ศ.2430
2. พระยานนทบุรีศรีเกษตรากรม (ทัต สิงหเสนี) ตั้งวันที่ 25 กันยายน พ.ศ.2434
3. พระยาวิสูตรโกษา (พัก สานเสน) ตั้งวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2444
4. พระยาศรีธรรมศาสตร์ (ทองดี สุวรรณศิริ) ตั้งวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ.2449
5. หม่อมเจ้าไตรทศประพันธ์ (ต่อมาคือพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าไตรทศประพันธ์ เสนาบดีกระทรวงการต่างประเทศ) ตั้งวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ.2456 ถึงวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2460

คัดจาก พระยาทิพโกษา "ตำนานกระทรวงการต่างประเทศ", สราญรมย์,
(ปีที่ 17 ฉบับที่ระลึก 10 กุมภาพันธ์ 2510) 11 - 12

ศูนย์วิจัยกสิกรรม
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก จ.

อัครราชทูตเยอรมันและกงสุลประจำประเทศไทย

1. เฟรเดริก อัลเบิร์ต เคานต์ อีเลนเบิร์ก (Frederic Albert Count of Eulenberg) ทูตที่ 1 ตั้งมาจากเบอร์ลิน เป็นทูตพิเศษทำสัญญามาถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2404 และกลับไป พ.ศ.2404
2. แฮร์ ปอล เลสเลอร์ (Herr Paul Lessler) กงสุลที่ 1 ตั้งมาจากเบอร์ลิน มาถึงเดือนเมษายน 2408 กลับไป 2414
3. กัปตัน เวอร์นา ฟอน เบอร์แกน (Cpt. Werner von Bergen) กงสุลที่ 2 ตั้งมาจากเบอร์ลิน มาถึงเดือนธันวาคม 2414 กลับไป 2415
4. กัปตัน ลุย ฟอนแลง (Cpt. von Lhign) ทูตที่ 2 ตั้งมาจากเบอร์ลิน เป็นทูตพิเศษเชิญพระราชสาส์นและตราตั้งเข้ามาทูลเกล้าถวาย มาถึง พฤศจิกายน 2416 กลับไป 2416
5. แฮร์ ฮาสแมน (Herr Hausmann) กงสุลที่ 1 มาถึง สิงหาคม 2417 กลับไป 2418
6. ดอกเตอร์ สเตนเนียส (Dr. Stannius) กงสุลที่ 3 ตั้งมาจากเบอร์ลิน มาถึงพฤษภาคม 2418 กลับไป 2423
7. แฮร์ บรอยเนอร์ (Herr Breuner) เป็นผู้แทนกงสุลที่ 2 เข้ารับการ 11 พฤษภาคม 2423 ออกจากการ 21 ธันวาคม 2423
8. แฮร์ ฟอน บาสเซวิก (Herr von Bassewity) ที่ 4 ตั้งมาจากเบอร์ลิน มิถุนายน 2423 เป็นไวซกงสุล กลับไป 2428
9. แฮร์ บรอยเนอร์ เป็นผู้แทนกงสุลที่ 3 เข้ารับการ 20 กุมภาพันธ์ 2425 ออกจากการ 26 มีนาคม 2426
10. แฮร์ ฟอน เกรงกี (Herr von Krencki) ที่ 5 ตั้งมาจากเบอร์ลิน พฤศจิกายน 2425 กลับไป 2430

11. คอกเตอร์ การ์เปรีล (Dr. Garbriel) เป็นผู้แทนไวซังสูงสุดที่ 4 เขารับการ 4 มีนาคม ออกจากการ 2429
12. แฮร์ ฟลุกเกอร์ (Herr Flugger) เป็นผู้แทนไวซังสูงสุดที่ 5 เขารับการ 3 มกราคม 2431 ออกจากการ 2432
13. แฮร์ แก้มเปอร์แมน (Herr Kempermann) ทูตที่ 3 ตั้งมาจากเบอร์ลิน 2431 เป็นราชทูตที่ 1 มาถึง 21 มีนาคม 2432 กลับไป 2439
14. แฮร์ ฟลุกเกอร์ เป็นผู้แทนทูตที่ 1 เขารับการ 4 ตุลาคม 2431 ออกจากการ 20 ธันวาคม 2431 คราวหนึ่งและเป็นผู้แทนทูตที่ 2 เขารับการ 2 มีนาคม 2434 ออกจากการ 8 มิถุนายน 2436
15. แฮร์ ฟอน ฮารตแมน (Herr von Hautmann) เป็นผู้แทนทูตที่ 3 เขารับการ 2439 กลับออกไป 2440
16. แฮร์ เบียร์แมน (Herr Biermann) เป็นผู้แทนทูตที่ 4 เขารับการ 13 สิงหาคม 2440 กลับออกไป 2440
17. คอกเตอร์ ฟอน เซลเดเนก (Dr. von Seldeneck) เป็นราชทูตที่ 4 ตั้งมาจากเบอร์ลิน มาถึง 2440 กลับออกไป 2441
18. แฮร์ ฟลุกเกอร์ เป็นผู้แทนทูตที่ 5 เขารับการ 9 กรกฎาคม 2441 ลากลับยุโรป 12 พฤศจิกายน 2441
19. แฮร์ เอชกี (Herr Eichke) เป็นผู้แทนทูตที่ 6 เขารับการ 2 พฤศจิกายน 2441 ออกจากการ 1 เมษายน 2442
20. แฮร์ ฟอน ซัลเดรน (Herr von Saldren) ทูตที่ 5 ตั้งมาจากเบอร์ลิน 2441 เป็นราชทูตที่ 3 ถึงแกกรรม 2 กันยายน 2442
21. คอกเตอร์ ฟอนเคอ ไฮเค (Dr. Jur von de Heyde) เป็นผู้แทนทูตที่ 7 เขารับการ 17 มิถุนายน 2445 ออกจากการ 31 พฤษภาคม 2446
22. แฮร์ ยี โคตซ์ (Herr G. Coates) ที่ 6 ตั้งมาจากเบอร์ลิน 2445 เป็นราชทูตที่ 4 มาถึง 31 พฤษภาคม 2446 กลับออกไป 2447
23. แฮร์ ชูลซี (Herr Schulze) เป็นผู้แทนทูตที่ 8 เขารับการ 18 มกราคม 2447 กลับไป 8 มิถุนายน 2448

24. แฮร์ เฮียนเซ (H.L. Huintze) เป็นผู้แทนทูตที่ 9 มาถึง 11 มิถุนายน 2448
ออกจากการ 11 กันยายน 2448
25. แฮร์ พรอลเดียมส์ (Herr von Prollius) ที่ 7 ตั้งมาจากเบอร์ลิน 2448
เป็นราชทูตที่ 5 มาถึง 11 กันยายน 2448 ภายหลังเลื่อนยศ ตั้งมาจากเบอร์ลิน
1 พฤษภาคม 2451 เป็นอรรคราชทูตที่ 1 กลับออกไป 15 มิถุนายน 2453
26. บารอน รูด ฟอน คอลเลนเบิร์ก (Baron Rudt von Collenberg) เป็นผู้แทน
ทูตที่ 10 เข้ารับการ 15 มิถุนายน 2453 ออกจากการ 18 ตุลาคม 2453
27. บารอน ฟอน เคอ โกลซ์ (Baron von de Goltz) ที่ 8 ตั้งมาจากเบอร์ลิน
2453 เป็นอัครราชทูตที่ 2 มาถึง 18 ตุลาคม 2453 กลับไป 2456
28. บารอน รูด ฟอน คอลเลนเบิร์ก เป็นผู้แทนทูตที่ 11 เข้ารับการ 22 กุมภาพันธ์
2454 กลับออกไป 6 มีนาคม 2455
29. ดอกเตอร์ เรมี (Dr. Jur Erewin Remy) เป็นผู้แทนทูตที่ 12 เข้ารับการ
6 มีนาคม 2455 ออกจากการ 8 พฤศจิกายน 2456
30. แฮร์ ฟอน บูรี (Herr Paul von Buri) ที่ 9 ตั้งมาจากเบอร์ลิน 2455
เป็นอัครราชทูตที่ 3 มาถึง 8 มกราคม 2456 ลากลับออกไป 21 มีนาคม 2456
31. ดอกเตอร์ เรมี เป็นผู้แทนทูตที่ 13 เข้ารับการ 21 มีนาคม 2456 - 2460
ออกจากการ 22 มิถุนายน 2460

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คัดจาก กบส. กต. ปีที่ 7 หุตแลงสุดเยอรมันในกรุงรัตนโกสินทร์ มาจนทุกวันนี้

ภาคผนวก ฉ.

ร่างประกาศว่าด้วยกรุงสยามเป็นกลางในระหว่างการสงครามที่เป็นอยู่ในยุโรป

ด้วยหนังสือสัญญากรุงเฮกฉบับที่สาม ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2450 ว่าด้วยการเริ่มทำศึกในข้อ 2 มีความว่า "การอันมีความเป็นสงครามนั้นจะต้องแจ้งให้ประเทศอันเป็นกลางทั้งหลายทราบโดยเร็ว และจะไม่มีผลถึงประเทศที่เป็นกลางจนถึงเวลาที่ได้รับแจ้งความ ซึ่งจะใช้โทรเลขบอกกันก็ได้ ประเทศอันเป็นกลางนั้น ถึงแม้ว่าจะต้องได้ออกแจ้งความอย่างนั้นก็ ถ้าการเห็นได้ชัดเจนว่าได้ทราบความที่เป็นจริงอยู่ว่ามีความเป็นสงครามอันหนึ่งแล้ว จะถือเอาการซึ่งไม่มีบอกแจ้งความว่าไม่มีสงครามไม่ได้" ดังนี้

แลด้วยเหตุว่ากรุงสยามมีความผูกพันอยู่กับไทยอันคืออยู่กับพระมหากษัตริย์และประธานาธิบดีของประเทศทั้งหลายเหล่านี้ กับทั้งคนในบังคับและคนที่อยู่ในอาณาเขตของประเทศทั้งหลายเหล่านี้

แลด้วยเหตุว่ามีพระราชประสงค์จะให้อาณาประชาราษฎรคนในบังคับฝ่ายสยามมีความสุขและได้ความสุขสืบไปในความสงบเรียบร้อย อันเป็นคนที่สุจริตคนนั้นและเพื่อประโยชน์นี้จึงได้ตั้งพระราชหฤทัยที่จะเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในการสงครามที่กล่าวมาแล้วนั้นโดยแน่นอนและโดยชอบธรรม

เพราะเหตุนี้จึงทรงพระกรุณา ให้ประกาศพระราชกระแสให้ทรงทราบทั่วถึงกันว่าให้คนทั้งหลายซึ่งอยู่ในบังคับฝ่ายสยามถือตนว่าเป็นคนกลางไม่เข้ากับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดโดยแน่นอนแลโดยชอบธรรมจนตลอดเวลาสงครามซึ่งกล่าวมาแล้ว แลให้ประพฤติก็นให้ชอบด้วยพระร่ากำหนดกฎหมาย แลขอความในหนังสือสัญญาของกรุงสยาม กับทั้งขอความในธรรมเนียมกฎหมายระหว่างนานาประเทศที่ว่าด้วยความเป็นกลางทุกประการ

ประกาศมาแต่พระที่นั่งพิมานปฐม ณ วันที่ 6 เดือนสิงหาคม 2457 เป็นวันที่ 1365
 ฤกษ์ที่ 5 ในรัชกาลปัจจุบัน

คัดจาก หจข. ร.6 ต.16/3 ประกาศกรุงสยามเป็นกลาง (13 - 15 ส.ค. 2457)

ภาคผนวก ข.

คำประกาศสงคราม

ประกาศกระแสพระบรมราชโองการว่าด้วยการสงคราม
ซึ่งมีต่อประเทศเยอรมนีและออสเตรียฮังการี

มีพระบรมราชโองการมานพระบัณฑูรสุรสิงหนาทในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรี
สินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวคำรัสเหนือเกล้าฯ สั่งว่า ความจริงนั้นเมื่อ
เกิดสงครามขึ้นในยุโรปแล้ว ก็ไต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทรงประกาศว่ากรุงสยาม
เป็นกลางและได้ถือและทำความเป็นกลางอย่างเคร่งครัดต่อมา ในเวลาที่มีสงครามอัน
กล่าวแล้วจนทุกวันนี้

แต่ว่าตั้งแต่ก่อนนี้มาแล้ว ไต่ทรงสังเกตดูตามทางที่สมควรจะเห็นได้ในอาการกิริยา
ของประเทศตามกลางยุโรป คือ ประเทศเยอรมนี 1 กับประเทศออสเตรียฮังการี 1 ซึ่ง
ไต่กระทำศึกแล้วนั้น ก็กระทำให้เชื่อได้แน่ว่าประเทศทั้งสองนี้ไต่กระทำศึกมาและกระทำอยู่
อีกต่อไปในวิธีอย่างที่แก่งหมิ่นประมาทต่อหัวใจความสำคัญของความเมตตาการุณาต่อมนุษยชน
และมิได้มีความนับถือต่อประเทศน้อยทั้งหลาย และไม่ถือไม่ทำอย่างเปิดเผยตามความชอบ
ธรรมและตามสนธิสัญญาในระหว่างนานาประเทศหลายอย่างหลายทาง จนเห็นได้ว่าเป็น
การสงครามอันหนึ่ง ซึ่งประเทศทั้งสองนั้นกระทำศึกต่อการค้าขายของชาติมนุษย และต่อ
ความเรียบร้อยของโลกทั่วไป

รัฐบาลได้ยื่นคำร้องขอชดเชยวิธีอย่างประเทศเยอรมนีกับออสเตรียฮังการีไม่เอาใจ
ใส่ว่ากล่าวตามสมควร จนกระทั่งให้จำเป็นต้องเห็นการซึ่งเป็นที่น่าเสียใจว่า ไม่มีทางที่
จะหวังอย่างใด ๆ แล้วว่าจะตกลงเข้าใจกันโดยดีและโดยทางไมตรีได้ในข้อนั้น ๆ

เมื่อเหตุการณ์ทั้งปวงเป็นอยู่อย่างนี้ ก็ยอมมีอยู่แต่ทางอย่างเดียวที่จะทรงพระราชดำริ
เห็นการในที่สุดว่าความเป็นกลางนั้นใช้ไม่ได้ต่อไปอีกแล้ว และเมื่อสงครามนี้มีมาถึงความ
สงบสุขของโลกแล้ว ความเป็นกลางนั้นก็ไม่เป็นอันพึ่งปรารถนาเลย อนึ่ง ย่อมจะเป็นหน้าที่
ของกรุงสยามซึ่งเป็นสมาชิกอยู่ในชุมชนประเทศทั้งปวงนั้น จะต้องรักษาความชอบธรรมทั้ง
หลายในระหว่างนานาประเทศให้เป็นที่นับถือความศักดิ์สิทธิ์อยู่เสมอ

เพราะเหตุนี้ บัดนี้จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศแก่คนทั้งปวงซึ่งจะเกี่ยวข้องกับแกลงอันนี้ให้ทราบทั่วกันว่า ทรงพระราชไมตรีอันเรียบร้อยซึ่งได้เคยมีอยู่ในระหว่างกรุงสยามฝ่ายหนึ่งกับประเทศเยอรมันกับออสเตรเลียยังการอีกฝ่ายหนึ่งนั้น บรรลุถึงที่สุดหมดสิ้นเสียแล้ว และลักษณะแห่งการสงครามได้เข้ามาตั้งอยู่แทนที่เวลานี้ด้วย

อนึ่ง มีพระบรมราชโองการมานพระมัทธูรสฤษีสิงหนาทคาร์สสั่งเป็นการพิเศษแก่บรรดาเจ้าพนักงานฝ่ายทหารและพลเรือนของกรุงสยามทั้งปวงนั้นว่า ให้คิดอ่านเอาใจใส่ระวังและอุทิศหาเงินเต็มกำลังที่จะกระทำในหน้าที่อันยอมจะมีในสภาพแห่งสงครามนี้ อีกทั้งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ป่าวร้องแก่บรรดาคนทั้งหลายที่อยู่ในบังคับฝ่ายสยามว่า ตามความจงรักภักดีที่มีอยู่ต่อบานเมืองของตนนั้น จงตั้งใจรักษากฎหมายของบ้านเมืองตนและให้จงใจและเต็มใจช่วยกันอุดหนุนการทั้งปวงซึ่งเจ้าพนักงานจะคิดจัดขึ้นในการที่จะกระทำสักให้สำเร็จมีชัยและจะให้ได้ถึงซึ่งความสงบศึกโดยธรรมอันมั่นคงแน่นอน

อีกประการหนึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศต่อไปอีกว่า ความประพฤตินี้ซึ่งควรจะเป็นที่สังเกตของฝ่ายไทยที่จะกระทำต่อชาติหรือชาวเมืองหรือคนในป้องกันฝ่ายเยอรมันกับออสเตรเลียยังกาเวียน อยู่ในพระราชอาณาจักรสยามก็ดีและผู้ใดกล่าวไว้ในประกาศนี้เรียกว่าศัตรูต่างประเทศให้เป็นไปอย่างว่าดังต่อไปนี้

บรรดาศัตรูต่างประเทศทั้งหลายนั้น ต้องบังคับให้รักษาความสงบเรียบร้อยต่อกรุงสยามและให้ไกลเว้นจากความฉกรรจ์หมิ่นโทษที่จะกระทำผิดต่อสาธารณชนและอย่างกระทำผิดต่อกฎหมายของกรุงสยาม และให้ยกเว้นเสียจากการเป็นปรปักษ์หรือให้ชาวคราวเกื้อหนุนหรือให้ความสะดวกสบายอย่างใด ๆ แก่ศัตรูของกรุงสยาม และให้กระทำตามขอบังคับซึ่งกล่าวต่อไปในประกาศนี้ หรือที่จะมีในประกาศอีกต่อไปในภายหลังโดยเคร่งครัด อนึ่งต่อศัตรูต่างประเทศที่ได้ประพฤติดังกล่าวนี้ให้บรรดาคนในบังคับสยามรักษาความสงบและกระทำด้วยไมตรีอย่างที่สุดกับความจงรักภักดีและซื่อสัตย์ต่อแผ่นดิน

แลบรรดาศัตรูต่างประเทศผู้ซึ่งไม่ประพฤติดังกล่าวนี้ จะต้องมีโทษเพิ่มขึ้นจากโทษที่มีอยู่ในกฎหมายแล้ว คือ คุมขังหรือหาประกันให้ หรือต้องเอาตัวออกไปเสียให้พ้นจากกรุงสยามตามขอบังคับที่ใดตั้งขึ้นไว้

อนึ่ง ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศขอมบังคับไว้ดังต่อไปนี้ ตามที่เห็นว่า เป็นความจำเป็นในขอความอันว่าแล้ว เพื่อให้สาธารณชนมีความสงบเรียบร้อยและปราศจากอันตราย คือ

ข้อ 1 ห้ามศัตรูต่างประเทศมีปืนไฟ เครื่องอาวุธอย่างใด ๆ ก็นิว หรือแตรส่วนสำคัญที่จะประกอบเป็นอาวุธก็นิว เครื่องระงับเสียงปืนไฟหรืออื่น ๆ ก็นิว ลูกกระเบิดและสิ่งของสำหรับใช้ในการทำระเบิดก็นิว ไม่ให้มีอย่างหนึ่งอย่างใดเป็นอันขาด

ข้อ 2 ห้ามมิให้ศัตรูต่างประเทศมีหรือใช้ทำการอันหนึ่งอันใดในเรื่องอากาศยาน หรือในเรื่องวิทยุโทรเลขหรือในสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่จะใช้ชักทายกัน หรือในแบบตำราที่จะใช้โทรเลขลับ หรือกระดาษหนังสือ หรือสมุดที่เขียนหรือพิมพ์ด้วยอักษรลับ หรือที่เขียนมิให้อ่านเห็นได้ เหล่านี้ห้ามทุกอย่าง

ข้อ 3 บรรดาสิ่งของทั้งปวงที่มีอยู่เป็นสมบัติหรืออยู่ในมือของศัตรูต่างประเทศติดต่อกับขอมซึ่งกล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ให้เจ้าพนักงานฝ่ายสยามจับกุมเอาไว้เสียทั้งสิ้น

ข้อ 4 ห้ามมิให้ศัตรูต่างประเทศเข้าไปใกล้ หรือเข้าไปอยู่ภายในระยะหนึ่งกิโลเมตร ซึ่งจะไปถึงที่แห่งหนึ่งแห่งใดในที่เหล่านี้ คือ ที่กำแพงวัง ที่ป้อม ที่ค่าย ที่โรงแสงสรรพาวุธ สถานีอากาศยาน สถานีวิทยุโทรเลข เรือกำปั่นของรัฐบาล หรือเรือรบ ที่ลานเรือรบ ที่โรงทหารบก ที่วัดคินปิ่น ที่วัดานคีลา ที่โรงเรือนสำหรับกระสุนคินปิ่น ปัสตันเครื่องศึกหรือสิ่งซึ่งจะใช้ในการทหารบก หรือทหารเรือ ที่โรงทำไฟฟ้า หรือที่โรงสูบน้ำ หรือถังน้ำประปา ทั้งปวงเหล่านี้เป็นที่ห้าม

ข้อ 5 ห้ามมิให้ศัตรูต่างประเทศเขียน ตีพิมพ์ หรือให้ลงพิมพ์ข้อความอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งกล่าวร้ายหรือขู่เข็ญต่อรัฐบาล หรือต่อเจ้าพนักงานฝ่ายสยาม หรือกล่าวต่อ การซึ่งเป็นราโชบายของกรุงสยาม หรือกล่าวต่อบุคคลหรือทรัพย์สินสมบัติของผู้ใดผู้หนึ่งซึ่งรับราชการของกรุงสยามฝ่ายทหารและพลเรือน

ข้อ 6 ห้ามมิให้ศัตรูต่างประเทศทำการควยตนเองหรือสมรู้เป็นใจให้ผู้อื่นกระทำ การซึ่งเป็นปรีกษะต่อกรุงสยาม หรือให้ชาวคราว หรือช่วยเกื้อหนุน หรือให้ความสะดวกสมบายอย่างหนึ่งอย่างใดแก่ศัตรูของกรุงสยาม

ข้อ 7 ห้ามมิให้ศัตรูต่างประเทศอาศัยอยู่หรืออยู่ต่อไปจากที่ใดเคยอยู่มา หรือตั้งอยู่ หรือเข้าไปในที่แห่งใด ๆ ซึ่งจะได้ประกาศต่อไปในภายหลังว่าเป็นที่ห้ามตามเห็นไปในภายหลังว่าศัตรูต่างประเทศที่อยู่นั้นแล้วจะมีอันตรายแก่ความสงบเรียบร้อย และความปราศจากภัยต่อ สาธารณชน เว้นเสียแต่ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้อยู่โดยมีข้อกำหนดตามที่จะกล่าวไว้ในใบอนุญาตนั้น

ข้อ 8 เมื่อมีเหตุการณ์สมควรที่จะเชื่อว่าศัตรูต่างประเทศผู้ใดช่วยเหลือเกื้อกูล กำลังคิดที่จะช่วยเหลือศัตรูอยู่ที่ใด หรือเป็นผู้ที่เที่ยวไปตามอยู่ตามอำเภอใจตนจนจะมีอันตราย แก่ความสงบเรียบร้อย หรือความประพฤติกฎจากภัยสาธารณชนในกรุงสยามก็ดี หรือว่าเป็นผู้ ที่ฝ่ายในขอบังคับขอหนึ่งข้อใดก็ดี ต้องให้คุมตัวไว้ในที่แห่งใดแห่งหนึ่งซึ่งได้มีกำหนดให้เป็นที่อยู่ หรือให้ไปจากที่นั้นเมื่อไม่มีใบอนุญาต หรือถ้าเห็นว่าสมควรแล้วจะให้ออกไปเสียจากกรุงสยาม ก็ได้

ข้อ 9 ห้ามมิให้ศัตรูต่างประเทศออกไปจากกรุงสยามจนกว่าจะได้รับอนุญาตที่กำหนด จะให้ออกอย่างไร หรือเว้นเสียที่ได้มีคำสั่งของเจ้าพนักงานฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายธุรการ ตามพระราชบัญญัติเนรเทศคนต่างประเทศ จึงจะออกไปได้

ข้อ 10 ห้ามมิให้ศัตรูต่างประเทศขึ้นมา หรือเข้ามาในแผ่นดินสยาม เว้นไว้แต่ จะกำหนดขอความให้เพียงใด ณ ที่ใด ตามที่จะกล่าวไว้ จึงจะเข้ามาได้

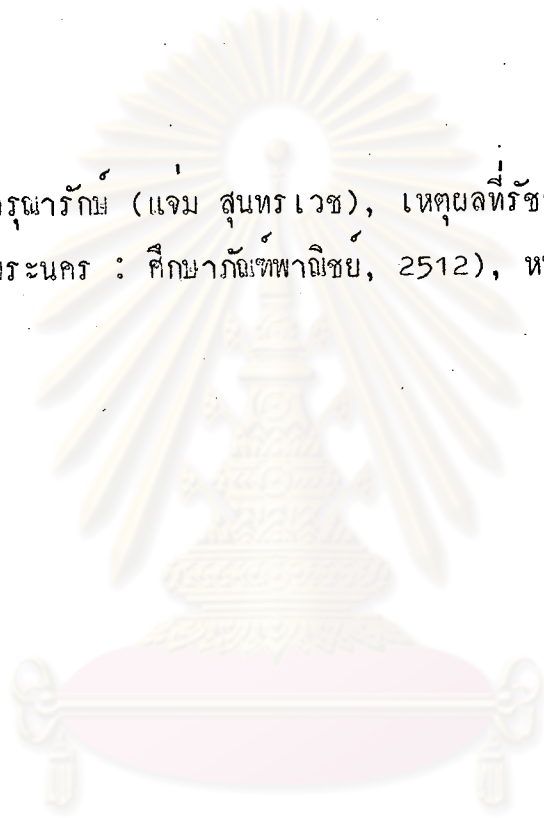
ข้อ 11 ถ้าเห็นว่ามี ความจำเป็นที่จะป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดขอขบขันนี้แล้ว บรรดาศัตรูต่างประเทศทั้งปวงนั้นจะบังคับใหม่จกดขี่ลงทะเลเบียนไว้ก็ได้

ข้อ 12 ศัตรูต่างประเทศผู้ใดคนหนึ่ง ซึ่งมีเหตุการณ์เชื่อถือกระทำการช่วยรบ หรือ กำลังคิดจะช่วยเหลือศัตรูอยู่ที่ใด หรือเป็นผู้ที่เที่ยวไปตามอำเภอใจก็ดี จะเป็นเหตุให้เกิดอันตราย แก่ความสงบเรียบร้อย หรือปราศจากภัยแก่สาธารณชนแล้ว หรือเป็นผู้ทำลาย หรือเป็นผู้ ที่มีเหตุการณ์เชื่อกำลังคิดจะทำลายขบขันอันใดอันหนึ่งซึ่งใดตั้งไว้แล้ว หรือทำลายขอกฎหมาย ลักษณะอาญาของกรุงสยามก็ดี จะต้องถูกจับตัวมาจับพลันโดยตำรวจกรมตำรวจนครบาล หรือตำรวจภูธร หรือทำการแทนพนักงานที่วานี้ หรือพนักงานอื่น ๆ เช่นที่วานี้ตามแต่จะมคำสั่ง ให้อำนาจแล้วและจำต้องกักขังไว้ในคุกหรือตะราง หรือค่ายทหาร หรือที่คุมขังอย่างอื่น ๆ ตามที่จะมีคำสั่งให้ทำ

คำประกาศนี้กับข้อบังคับที่ได้กล่าวไว้ด้วยนั้น ให้ใช้ได้ตลอดทั่วไปในพระราชอาณา
จักรกรุงสยาม

ประกาศมาแต่พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท ณ กรุงเทพมหานคร วันที่ 22 กรกฎาคม
พุทธศักราช 2460 เป็นปีที่ 8 ในรัชกาลปัจจุบัน

จาก จมื่นอมรรตวรักษ์ (แจ่ม สุนทรเวช), เหตุผลที่รัชกาลที่ 6 ทรงประกาศ
สงคราม, คุณลิขิต, (พระนคร : ศึกษารักษาทพานิชย์, 2512), หน้า 63 - 72

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

(สำเนา) ประกาศเลิกสัญญากับเยอรมันและออสเตรีย

มีพระบรมราชโองการในพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คำรัสเหนือเกล้าฯ ให้ประกาศไว้ให้ทราบทั่วกันว่า

ควยเหตุที่มีสภาพแห่งการสงครามในระหว่างกรุงสยามกับประเทศเยอรมันและออสเตรียยังการี มาตั้งแต่วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2460 นั้น จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศนี้ไว้ให้ทราบทั่วกันว่า บรรดาหนังสือสัญญาในนอยทั้งหลายซึ่งใดมีอยู่ในกรุงสยาม ฝ่ายหนึ่ง กับประเทศเยอรมันและออสเตรียยังการีอีกฝ่ายหนึ่ง ทั้งข้อบังคับทั้งหลายทั้งปวงที่ได้มีอยู่ตามความในหนังสือสัญญานั้น ไ้คงคเล็กเสียดไม่ได้มาตั้งแต่เวลาเริ่มการสงครามในระหว่างกรุงสยามกับประเทศเยอรมันและออสเตรียยังการี เมื่อ ณ วันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2460 แล้ว และตั้งแต่วันนั้นมา สัญญาเหล่านั้นไม่ได้มีอำนาจที่จะผูกพันกรุงสยาม อยางไรอีกเลย

คำประกาศนี้มีความหมายตลอดไปในบรรดาหนังสือสัญญาในนอยทั้งหลาย ที่ได้มีกับประเทศทั้งปวงซึ่งรวมอยู่ในเยอรมันเอมไพร์ ภูมิภาคกับรัฐบาลทั้งหลายที่เข้าอยู่ในเยอรมันเอมไพร์นั้น มีสำคัญคือสัญญาทางพระราชไมตรีการค้าชายและการเดินเรือ ลงวันที่ 7 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2404 ค.ศ. 1862 (วันศุกร์เดือนสามขึ้นแปดค่ำ ปีระกาตรีศก จุลศักราช 1223) ในระหว่างกรุงสยามฝ่ายหนึ่ง กับประเทศทั้งหลายที่รวมเข้ากันในการศุลกากรและการค้าชาย เรียกว่า คอยชะ ซกุลพะริน กับเมืองเมกเลนเบิร์กเวริน เมืองเมกเลนเบิร์กสเตรลิตส์ อีกฝ่ายหนึ่ง กับทั้งหนังสือสัญญาลงวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2462 ค.ศ. 1884 ในระหว่างกรุงสยามกับเยอรมันเอมไพร์ ซึ่งว่าควยการค้าชายสุรานั้นควย

คำประกาศนี้มีความหมายอีกควยเหมือนกันตลอดไป เป็นสำคัญในหนังสือสัญญาการค้าชาย ลงวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2412 ค.ศ. 1869 (วันจันทร์ เดือนหกขึ้นเจดค่ำ ปีมะเสง เอกศก จุลศักราช 1231) ในระหว่างกรุงสยามกับออสเตรียยังการี กับทั้งหนังสือสัญญา

ลงวันที่ 17 มกราคม พ.ศ. 2427 ค.ศ. 1885 ในระหว่างกรุงสยามกับออสเตรเลีย
วาทวการคชาขายสุรานันทวย

ประกาศมา ๓ วันที่ 27 เมษายน พระพุทธศักราช 2462

คัดจาก หจช. ร.6 ต.15/33 ไทยประกาศเลิกสัญญาต่าง ๆ กับเยอรมัน
และออสเตรเลีย 27 เมษายน 2462

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติการศึกษา

นางสาว ราตรี วานิชลักษณ์

อักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยม อันดับสอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2514

เข้าศึกษาต่อในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2515

ได้รับทุนอุดหนุนการศึกษาจาก บัณฑิตวิทยาลัย เดือนละ 1,000 บาท เป็นเวลา 1 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2516 - 2517

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย เป็นเงิน 4,810 บาท

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย